

Torsås

Utredning med förslag om sammanläggning av Torsås och Söderåkra pastorat.

A. Utredningen

1. Översikt

Utredningen föreslår att Torsås och Söderåkra pastorat läggs samman till Torsås pastorat, med följd att resp. kyrkliga samfälligheter läggs samman till Torsås kyrkliga samfällighet från och med år 2014.

Enheten kommer därmed att omfatta de tre församlingarna Torsås, Gullabo och Söderåkra. Församlingsorganisationen berörs bara indirekt av åtgärden.

Stiftsstyrelsens samlade förslag återfinns nedan under avdelning F och en tidsplan för ärendet under avdelning G.

Förslaget har väckts lokalt i församlingarna/samfälligheterna och ett förberedelsearbete har redan skett i en arbetsgrupp ”Storpastorat” med representanter för alla berörda. Man har där arbetat med en rad frågor, bl.a. ekonomi, personal och fastigheter (material från detta arbete förutsätts i stiftets utredning nedan). Önskemålet om sammanläggning tar sin utgångspunkt i ekonomiska och administrativa överväganden, och har en tydlig ambition att förändringen inte skall väsentligen påverka det nuvarande församlingslivet. Den 17 mars 2011 begärde slutligen församlingarna i en skrivelse till stiftsstyrelsen att denna skulle låta göra en utredning om sammanläggning till ett pastorat.

Med det önskemål om sammanläggning som framförts blir det ytterst tydligt att den nya samfällighetens uppgift är att vara enbart ett serviceorgan åt församlingarna för att administrera ekonomi-, personal- och fastighetsfrågor. I mindre samfälligheter/pastorat har det ofta inte varit lätt att begränsa sig till sådana servicefrågor, medan det i en samfällighet med fler församlingar är en nödvändighet – samtidigt som det där skapar behov av att församlingarna och deras kyrkoråd har sådan kraft att man kontinuerligt kan vara samfällighetens samverkanspartner.

Stiftets strukturarbete avser att på sikt skapa förutsättningar för församlingslivet och har ambitionen att ”få pastorala enheter som är så livskraftiga att den kristna tron kan levas och föras vidare” (stiftsstyrelsens riktlinjer för strukturarbetet). Med den utgångspunkten berörs i det följande flera frågor i församlingslivet, där en ny pastorats- och samfällighetsorganisation gör att man måste skapa former för att församlingarna också i framtiden kan framträda som grundläggande enheterna i det nya, större, sammanhanget.

Det är bara Torsås och Gullabo som har erfarenhet av hur en samfällighet fungerar, och i denna samfällighet har skett en ganska omfattande samverkan också vad gäller

församlinglivet mellan den stora församlingen och den mindre. Söderåkra har aldrig ingått i en samfällighet, och har således bara erfarenhet av en organisation där man i samma organ handlägger både typerna av frågor. I den organisation som föreslås blir arbetsfördelningen mellan samfälligheten (som ett serviceorgan) och församlingarna (där kyrkolivet sker) ännu tydligare. För dem som kommer att arbeta på samfällighetsnivå, liksom för de ingående församlingarna, men i olika utsträckning, blir det en läroprocess att se hur olika uppgifter fördelas.

2. Utredningens form

Utredningen förutsätter materialet från arbetsgruppen ”Storpastorat”, men avser att skapa en samlad bild där en rad ytterligare frågor tydligare belyses – bl.a. de som nämndes ovan. Ur beslutssynpunkt blir det därmed så att själva utredningen diskuterar en rad olikartade frågor som alla berör sammanläggningen, men där ansvaret ligger på olika organ.

1. Det som *stiftsstyrelsen* skall besluta om enligt kyrkoordningen kap. 37: sammanläggningen av pastorat, antal prästjänster och formen för indelningsdelegerade. Detta är egentligen bara detta som avses i det förslag till beslut som finns i avd. F, och remissförfarandet gäller i första hand detta. Beslutet får emellertid en rad konsekvenser på skilda områden:
2. Utredningen diskuterar arbetsområden och i viss utsträckning riktlinjer för gudstjänstliv och församlingliv, och förslaget i avd. F har naturligtvis församlinglivet som bakgrund. Församlingsfrågor beslutas i *resp. församlings kyrkoråd*, medel och personal anvisas av den nya samfällighetens *kyrkonämnd* och en rad frågor beslutas av *kyrkoherden*, ofta i samråd med andra medarbetare. Det som sägs i utredningen är att se som förslag att arbeta med.
3. Vissa av dessa frågor, t.ex. gudstjänstlivets omfattning och allmänna fördelning, samverkan i kyrkliga centra etc. formuleras emellertid i *resp. församlings församlingsinstruktion*, som utarbetas av *resp. kyrkoråd* och *kyrkoherden*, lokalt beslutas av *kyrkoherden* och församlingens kyrkofullmäktige alt. dess direktvalda kyrkoråd, men utfärdas av *domkapitlet*. I denna mening är stiftet också med i besluten på dessa punkter.
4. Dessutom berör utredningen också vissa administrativa konsekvenser och övergångsfrågor, och kan på så sätt fungera som checklista för ansvariga. En del av detta är självklart för många, men kanske inte för alla. Utredningen nämner dessutom problem, fr.a. ekonomiska, som idag finns i alla församlingar av denna typ. Utredaren ser som sin uppgift att formulera obehagliga verkligheter och peka på vissa möjligheter.

Det remissyttrande som stiftsstyrelsen begär, berör därmed punkten 1, förslaget i avd. F. Sådana resonemang i utredningen som faller under p. 2-4 är att se som rådgivning inför ett förändringsarbete. Vad gäller sådant som faller under punkt 3 kommer emellertid stiftet in också i beslutsprocessen.

3. Den nationella strukturutredningen

Under utredningsarbetet har offentliggjorts *Svenska kyrkans utredningar 2011:2 "Närhet och samverkan"*, med långtgående förslag till förenklingar av Svenska kyrkans organisation bl.a. på lokalplanet. Efter ett remissförfarande – i vilket också Torsås, Gullabo och Söderåkra skall delta – under hösten 2011 föreslås att kyrkomötet under hösten 2012 beslutar om förändringar som skall börja gälla 1 januari 2014.

Den föreliggande utredningen och dess förslag bygger på den nuvarande KO:s regelsystem – stiftsstyrelsen kan inte lägga något annat till grund för sina beslut. Det är angeläget att påpeka

att den sakliga grunden för de här föreslagna sammanläggningarna består – snarast är det så att delvis samma önskemål om förbättringar och förenklingar i kyrkoorganisationen har lett fram dels lokalt till Torsåsförslaget, dels nationellt till förslagen i *Närhet och samverkan*.

Det problem med alltför små församlingar som i hög utsträckning varit en drivkraft till förslaget *Närhet och samverkan* är emellertid inte det som är aktuellt i Torsåsförslaget. Skulle de förslag som finns i *Närhet och samverkan* bli verklighet 2014 är därmed en första uppgift för det kyrkofullmäktige som kommer att finnas för pastoratet (eller kanske redan för indelningsdelegerade) att ge en vidsträckt delegation till de enskilda församlingarna – dessa är fullt kapabla att klara de flesta uppgifter som ligger på församlingsnivå.

Om förslaget i *Närhet och samverkan* till förändringar i KO går igenom i oförändrat skick kommer de lokala beslutsformerna att bli annorlunda. Den största förändringen är att det direkt valda kyrkofullmäktige för pastoratet utser de lokala församlingsråden (motsvarar dagens – och nedanstående utrednings – kyrkoråd). Här måste i så fall finnas tydliga och rättvisa lokala nomineringsförfaranden som ger den lokala församlingen tillräckligt inflytande. Just denna punkt är redan en av de livligast diskuterade och motsagda i utredningen, och det är svårt att veta vad utgången blir.

B. Bakgrund och nuläge

1. Församlingar och pastorat/samfälligheter

Söderåkra och Torsås församlingar har ägt bestånd sedan medeltiden; Gullabo bildades i nuvarande form 1870 genom att västra delen av Torsås församling bröts ut och bildade egen församling. Församlingarna har kyrkligt alltid ingått i Södra Möre kontrakt, från början i Linköpings stift, 1603 – 1915 en del av Kalmar stift. I samband den revision av stiftets kontraktsindelning som sker fr.o.m. 1 januari 2012 kommer församlingarna att ingå i Stranda-Möre kontrakt. Förslag fanns 2011 att man i stället skulle knyta Torsås, Gullabo och Söderåkra till kontraktet norrut, Kalmar-Ölands kontrakt. I remissförfarandet framhöll flera lokala yttranden att man vore mer betjänt av att höra till Möre, med pastorat av jämförlig storlek (Emmaboda, Nybro), och detta är nu det slutliga förslaget till beslut i stiftsstyrelsen.

Torsås församling är mycket vidsträckt, och var innan Gullabo avskildes Kalmar stifts folkrikaste och till ytan en av Sydsveriges mest vidsträckta. En av de främsta kyrkomännen i det tidiga 1900-talets Sverige var prosten J.M. Lindstedt i Torsås, ledargestalt i den då aktuella församlingsrörelsen, ledande gestalt i kommun, landsting – och prästerskap. Torsås samhälle (idag drygt 1800 inv.) och kyrkan (från 1777) ligger i församlingens norra del; där finns också församlingshemmet Olofsgården och en kyrkans förskola. På andra håll i församlingen finns Strömsbergs kapell (byggt 1918, med en lärarbostad) och Slätafly församlingshus (f.d. skola, församlingshus 1927), där det firas gudstjänst vid enstaka tillfällen. Strömby församlingshus (i en f.d. skola) är nu avyttrat. Fram till 1972 fanns i församlingen förutom kyrkoherde också en komminister. Kyrkoherdeprästgården (från 1791) ligger i samhället och är tjänstebostad för kyrkoherden, komministerprästgården (också belägen i samhället) är försåld.

Nuvarande **Gullabo** församling bildades 1870. Under medeltiden fanns i Torsås en kapellförsamling Glosebo (nämnd 1350; Glosebo ligger ett par km norr om den nuvarande kyrkbyn), som vid okänd tidpunkt åter gick upp i Torsås. Gullabo uppstod sedan återigen på 1600-talet som Torsås kapellförsamling (kapellförsamling var en särskild kyrkorättslig form, inte ovanlig i Kalmarstiftets fastlandsdel). Den nuvarande kyrkan är byggd 1804. 1870 blev kapellförsamlingen en egen församling med namnet Gullabo och en komministertjänst inrättades – tidigare hade tjänsten skötts av komministern i Torsås. 1921-1972 var Gullabo eget pastorat med kyrkoherde. Prästgård byggdes 1924 i Binnaretorp vid kyrkan, försåldes till kommunen, som efter ständigt växlande planer för dess användning har försålt den till en privatperson. Ett församlingshem finns vid kyrkan, det är en tidigare skola som utvidgats och väl anpassats för sitt ändamål.

Söderåkra har alltid varit en församling och ett pastorat (undantaget en period på 1500-talet, då man hörde ihop med Halltorp). I Söderåkra (samhället i norra delen av församlingen med drygt 900 invånare) finns kyrkan, Maria Magdalena, från 1795, och ett församlingshem, där nu också församlingsexpedition är inrymd. 1882 beslöt Kungl. Maj:t att man i södra delen av församlingen skulle bygga en kyrka, och att man sedan skulle bilda en egen församling, Fridhem – men detta blev aldrig genomfört. I Bergkvara, 7 km söder om Maria Magdalena, finns emellertid en kyrka från 1958 (till en början benämnd ”kapell”), med ett församlingshem i undervåningen. Denna drevs av en stiftelse, men är nu helt i församlingens ägo och ansvar. Bergkvara (drygt 900 invånare; ursprungligen två samhällen, Bergkvara med hamn och industri, och Gökalund) hade blivit huvudort i södra delen av församlingen i st.f. Fridhem. Åren 1941-91 var församlingen delad i två kyrkobokföringsdistrikt, norra och södra.

Prästgården för kyrkoherden (från 1805) nära kyrkan är nyligen försåld. Komministern bodde tidigare i prästgård i Törnelycke, från 1943 i en prästgård i Bergkvara, båda är nu försålda.

De tre församlingarna utgör Torsås kommun, en av de mindre i Kalmar län. Gullabo (som hade blivit egen kommun 1870) införlivades med Torsås landskommun 1952, Söderåkra 1971. Torsås var eget municipalsamhälle 1916-56, Bergkvara (som har en lång historia som hamnplats och municipalköping) var municipalsamhälle 1921-55.

2. Befolkningsstruktur och medlemsutveckling

Församlingarna har stor landsbygd; orter med industri m.m. är fr.a. Torsås och Bergkvara. Församlingarna har dels skogsbygd med stor utflyttning, dels kust med en större och många små hamnar. Småföretagsamhet (1000 registrerade företag) med bl.a. jordbruk och skogsbruk men också tillverknings- och byggindustri dominerar i kommunen. Träslöjdstraditionen Torsås och Gullabo spelar fortfarande en viss roll. Inflyttningen till tätorterna märks i tabellen nedan tydligast genom den kraftigt minskade befolkningen i Gullabo. Prognoserna framöver är inte direkt ljusa: kommunen satsar på att pendlare till Kalmar och Karlskrona skall bosätta sig där. En för kommunens förhållanden stor företagsnedläggning i Torsås som annonserades våren 2011 kommer rimligen också att verka i negativ riktning. Sommartid finns en avsevärd fritidsbefolkning, bestående av folk från både Sverige och näraliggande länder.

Siffrorna nedan visar befolkningsutvecklingen sedan förra sekelskiftet. För Söderåkras del redovisas också de två kyrkobokföringsdistrikten (kbfd) under de decennier dessa bestod. 2000 och 2010 redovisas (kursiv siffra) också antal kyrkotillhöriga.

	Torsås	Gullabo	Söderåkra	(varav norra/ södra kbfd)	SUMMA
1903	5301	2595	4541		12437
1922	5218	2317	4587		12122
1941	4639	2118	4101	(1723) (2378)	10858
1961	3730	1525	3270	(1470) (1800)	8525
1981	3595	1000	3328	(1584) (1744)	7923
1991	3578	870	3414	(1647) (1767)	7862
2000	3552	788	3200		7540
<i>Tillh</i>	<i>3284</i>	<i>749</i>	<i>3004</i>		<i>7037</i>
	(=92%)	(=95%)	(=94%)		(=93%)
2010	3299	647	3016		6962
<i>Tillh</i>	<i>2845</i>	<i>543</i>	<i>2486</i>		<i>5874</i>
	(=86%)	(=84%)	(=82%)		(=84%)

Kommunen som helhet har högre medelålder, och större andel förgymnasialt och enbart gymnasialt utbildade än medeltalet i riket. Bondesamhället har minskat, och man har förändrats från ett homogent samhälle till etnisk mångfald. Många tyskar, holländare och danskar etablerar sig, också i glesbygden och inte bara som fritidsboende. Man har högre

kostnader per invånare än normalt för äldre och funktionshindrade och för utbildning, däremot inte för skola och barnomsorg.

Det starkt vikande befolkningstalet i Gullabo indikerar en landsbygdsavfolkning också i de delar av fr.a. Torsås, där landsbygdsbebyggelse dominerar.

3. Kyrkolivet

Nedan redovisas några allmänna uppgifter om kyrkolivet i församlingarna. Detta beskrivs i församlingsinstruktionerna – för Söderåkras del föreligger en ännu inte utfärdad instruktion från juni 2011, för Torsås och Gullabo utfärdades instruktionerna i juni 2010.

Kyrkostatistiken 1995-2010 har också använts. Ett antal siffror redovisas först i tabellform, därefter presenteras en församlingsvis diskussion.

Generellt kan sägas att alla tre församlingarna när det gäller kyrkotillhörighet och kyrkliga handlingar har höga siffror jämfört med genomsnittet. Medlemstalet ligger en bit över 80%, när snittet för riket är 70%. Procentalen för dop, konfirmation och kyrklig vigsel ligger också högt. För begravningar i kyrklig ordning finns ingen procentsiffra tillgänglig; där anges i stället faktiska antalet begravningar. I både Söderåkra och Torsås och i synnerhet i Gullabo (där det naturligtvis också har skett en klar befolkningsminskning) har både antalet gudstjänster och antalet deltagare minskat avsevärt under den perioden. När det gäller huvudgudstjänsten påverkas siffrorna för Söderåkra av att man 1995, enligt tjänstgöringsföreskrifterna, hade huvudgudstjänst både i Maria Magdalena och i Bergkvara, något som man sedan (som synes i en glidande övergång) har gått ifrån.

Det är viktigt att räkna statistik! Minst lika viktigt som det totala gudstjänstdeltagandet är att när det väl firas gudstjänst är att den församling som kommer samman förmår ”bära” hela gudstjänsten – och det handlar först om deltagarnas engagemang, om hur de använder kyrkorummet, och först därefter om hur många personer det är.

Den allmänna gudstjänsten

HG= huvudgudstjänst AG=annan gudstjänst K=kommunioner (delt)

Deltagarantal: först anges det totala antalet under året, därefter ett genomsnittantal per gudstjänst.

	Torsås				I Gullabo				I Söderåkra			
	1995	2000	2005	2010	1995	2000	2005	2010	1995	2000	2005	2010
Antal HG	61	85	51	57	60	65	55	50	103	98	73	63
Antal AG	135	115	80	42	30	38	14	18	72	98	70	40
Delt. HG	5127	5301	3801	2536	3160	2440	2308	1576	7451	7220	4635	3012
	84	62	75	44	53	38	42	32	72	74	63	48
Delt. AG	4805	5924	3921	2600	1560	1330	1015	919	5038	3722	4236	3923
	36	52	49	62	52	35	72,5	51	70	38	61	98
Antal K	891	1135	1225	728	339	526	803	498	1467	3103	2006	1242

Kyrkliga handlingar

D= döpta i % av födda

K=konfirmerade i % av kyrkotillhöriga 15-åringar

V= vigslar i % av alla vigslar

B=antal begravningar i Sv kyrkan – Procenttalen avrundade

	Torsås				I Gullabo				I Söderåkra			
	1995	2000	2005	2010	1995	2000	2005	2010	1995	2000	2005	2010
D	86%	139%	123%	61%	75%	100%	125%	120%	86,5%	72%	128%	71%
K	73%	46%	44%	58%	62,5%	156%	86%	117%	50%	77%	67%	49%
V	50%	80%	43%	46%	50%	100%	100%	50%	44%	54,5%	61,5%	40%
B	41	47	53	44	14	20	8	12	49	40	44	25

Torsås

I Torsås firas huvudgudstjänst (alltid kl 11) i kyrkan, med nattvard 25 gånger/år.

Bygudstjänster firas i Slätafly och Strömsberg, ibland som församlingens huvudgudstjänst.

Antalet ”andra gudstjänster”, liksom deltagarantalet i dessa, har minskat kraftigt under de senaste 15 åren; detta avspeglar förmodligen både hur landsbygden (bygudstjänster) har avfolkats, men förmodligen också den allmänna avmattning i gudstjänstsedan som syns i deltagandet i huvudgudstjänsten har halverats: från drygt 80 till 45 i snitt per huvudgudstjänst (vilket i sig betyder att det finns en rimligt stor gudstjänstförsamling även på ”svaga” söndagar). Det är ungefär lika många deltagare totalt i ”andra gudstjänster”, men betydligt fler per gudstjänstillfälle, likaså fler per gudstjänstillfälle om man jämför med 2010 med 1995.

Man har ett varierat gudstjänstutbud med stor lekmanamedverkan. Vid dubbelhelger sker en sammanlysning med Gullabo, varannan gång i Torsås och varannan gång i Gullabo.

I FIN är man klart medveten om missionsuppgiften och att kyrkan nu har en annan situation än tidigare, då hon var en självklar del i vardagen. Samtidigt är kyrkan efterfrågad i samhällslivet, kanske som en del av det rika föreningslivet. Det förändrade läget syns bl.a. i att många syföreningar lagts ned. Församlingen driver en kyrkans förskola Vindruvan i Torsås. Kyrkorådet har förnyats och är medvetet om sitt ansvar.

Av gammalt har EFS haft en ställning i byarna. I Torsås finns en SMK-församling, och en pingstförsamling gemensamt med Gullabo. FIN anger inga regelbundna ekumeniska gudstjänster.

Gullabo

Församlingen har en kraftig befolkningsminskning och en hög medelålder. Procenttalen för dop, vigsel och konfirmation är inte låga, men visar i sin svajighet fr.a. att det rör sig om ett fåtal kyrkliga handlingar – medan däremot begravningarna är många. Liksom i Torsås har det genomsnittliga deltagandet i huvudgudstjänsten nästan halverats på 15 år; räknat per gudstjänst är minskningen från 50 till 30 deltagare i medeltal – vilket torde innebära att svaga söndagar kan gudstjänstförsamlingen vara betänkligt liten.

Församlingsinstruktionen visar på ”den lilla församlingens” alla mödor att förena gammalt och nytt, och vara en kyrka i den framtid man ser: många kontakter med förenings- och samhällsliv etc. I Gullabo finns pingstförsamlingen Sion (se Torsås) med vilken man har årlig samverkan.

Söderåkra

Församlingen har sedan Bergkvara kapell byggdes haft två centra och länge haft två huvudgudstjänster (103 stycken 1995), vilket återspeglas i statistiken. Detta har ibland betytt en tävlan mellan de två centra, där förutsättningarna emellertid varit olika, eftersom det i Bergkvara har funnits ett frivilligt ansvarstagande (vilket ibland är en fördel, ibland skapar svårigheter), medan Söderåkra församlingskyrka mer varit ett ansvar för kyrkoråd etc. Sedan församlingen övertog ansvaret för Bergkvara kyrka har man strävat efter att i stället bygga upp medvetenheten om att man är en enda församling, och gudstjänstlivet har samordnats så att det firats huvudgudstjänst i den ena kyrkan och ”vissa söndagar” en annan typ av gudstjänst i den andra. Förhållandet visar på hur kyrkoordningens så väl tänkta krav på en huvudgudstjänst i varje ”församling” får oväntade följder. Det har också möjliggjort vad som sikt måste permanentas: komministertjänsten har vakantsatts och upprätthålls nu med tillfällig vikarie tre fjärdedels tjänst.

I församlingen har deltagarantalet i huvudgudstjänster halverats, men siffran måste relateras till att man gått över från två huvudgudstjänster till en huvudgudstjänst och en ”annan gudstjänst” de flesta söndagar. Också här är antalet deltagare, både totalt och räknat per tillfälle, större i de ”andra gudstjänsterna” än i huvudgudstjänsten. Nattvard firas i huvudgudstjänsten minst 40 gånger/år i de båda kyrkorna, och detta speglas också i den höga kommunionfrekvensen.

Som alltid går det inte att dra några långtgående slutsatser av förhållandet mellan huvudgudstjänsten och den ”andra gudstjänsterna” – det måste alltid vara fråga om i vilken utsträckning resp. gudstjänst s.a.s. ”definierar” församlingen, på sikt bygger församling, vidmakthåller och vidareför tron.

Församlingen har ett aktivt Kyrkans Unga och en rik musikverksamhet. Man äger en lägergård Gisemåla, med en kyrksal, dit huvudgudstjänsten i Söderåkra är förlagd 8 gånger/år. Ett aktivt kyrkoråd med ganska låg medelålder är medvetet om sitt ansvar att skapa nya förutsättningar för fortsatt församlingsliv.

4. Kyrkotillhörighet och ekonomi

Utvecklingen av antalet kyrkotillhöriga måste bedömas ur en rad olika synpunkter. Siffrorna för 2000 och 2010 framgår av statistiken ovan. En prognos från Svenska kyrkans statistik räknar med att andelen tillhöriga sjunkit ytterligare till 73,3% år 2014 – 6715 tillhöriga på en befolkning om 9160. Ur ett pastoralt perspektiv är denna tendens inte konstig – Svenska kyrkan har allmänt sett under 1900-talets senare hälft haft ett högre medlemstal än hon så att säga förtjänat (människor är ”belonging but not believing” – kyrkotillhöriga men utan tro), och utvecklingen går nu mot tillhörighetstal som är mer jämförbara med andra länders i Västeuropa. De flesta bakomliggande faktorerna är därmed svåra att komma åt. Allmänt kan man se att lokala avvikelser kan betyda både att människor i högre utsträckning har sett sitt medlemskap som betydelsefullt – och att en kraftfull lokalförsamling också kan betyda att kyrkan är tydligare med sitt budskap och att människor lämnar av den anledningen. Förhållandet återspeglas också i den ständiga diskussionen om hur högt man skall ”våga” sätta kyrkoavgiften. Ur ekonomisk synpunkt är medlemsutvecklingen naturligtvis djupt oroande för kyrkans beslutsfattare.

Kyrkoavgiften i de två enheterna är densamma, 1:50, fördelat på 1:18 till församlings/samfällighet och -:32 som begravningsavgift. Till detta kommer stiftsavgiften.

Sammanläggningen betyder naturligtvis att man på en rad punkter, främst inom administration och fastighetsförvaltning kan genomföra kostnadsbesparingar. Den måste också betyda att man på en rad punkter likformar normerna för kostnadskrävande verksamheter, och anpassar dem till de faktiska kostnaderna. Detta gäller en rad taxor för tjänster, uthyrningskostnader etc. Den lokala arbetsgruppen måste gå igenom dessa frågor, preliminärt förefaller skillnaderna vara mycket små. Innebörden är att när det gäller samfällighetens policy måste det finnas en likformighet, rimligen också på de punkter där församlingskyrkoråden kan besluta. Man måste urskilja 1) på vilka punkter det är nödvändigt att redan från början ha likformighet, 2) på vilka punkter man kan eftersträva att få likformighet på ett par års sikt, och 3) på vilka punkter man kan fortsätta att vara olika.

Man har långt gångna planer på att samverka på lämpliga punkter redan innan samgåendet, bl.a. vad gäller begravningsverksamheten, där man kan pröva okonventionella lösningar – kanske möjliga att göra i ett läge som detta när bildandet av en gemensam samfällighet är dels ganska okontroversiell, dels mycket nära förestående. Man tar t.ex. från 2011 inte ut någon förrättningsclearing av varandra.

Det är viktigt att påpeka att man inte skall förvänta sig omedelbara besparingar som ett resultat av samgåendet. Det tar tid innan ekonomin kommit igenom inledningsfasen, personal- och fastighetsförändringar genomförs om möjligt i lugn takt. Samtidigt förväntas ett visst tapp av tillhöriga. De svaga ekonomiska åren slår igenom i kyrkans ekonomi under 2011-12, och man kommer aldrig upp i 2010 års ganska goda siffror igen. Fastighetsförsäljningar ger kortsiktigt goda siffror, t.ex. just nu i Söderåkra (där man dessutom besätter en 100% prästtjänst med en 75% vikarie). Det kommer rimligen inte att ske en återgång till den kyrkoekonomi som rådde i början på 2000-talet.

Slutsatsen av resonemanget är att redan nu, innan en ev. sammanläggning, bör ske medvetna besparingar. I sammanläggningen 2014 och därefter kan ske en del besparingar, men dessa måste planeras och åtminstone initieras under tiden fram till dess. Det måste bli tydligt för medlemmarna att besparingarna måste ske vare sig man går samman eller ej. Beslutsorganen i de *nuvarande* enheterna måste lägga sin auktoritet bakom besparingarna – det skapar dålig stämning kring sammanläggningen om medlemmarna får intrycket att det var med sammanläggningen som besparingarna började. Detta är alltså ett ansvar som beslutsorganen måste ta redan idag!

Rimligen är det fastigheter och personal som är de kostnadskrävande posterna och där besparingar kan ske. Utslagsgivande måste vara 1) vad som behövs för att resp. församling skall kunna fullgöra sin grundläggande uppgift, 2) vilka satsningar man kan göra för att på sikt få en livskraftig och växande församling av gudstjänstfirare.

Man kan vid översynen hitta verksamheter och kostnader som inte hör hemma i församlingens uppgift, och då är det viktigt att man på ett tidigt stadium förankrar ev. förändringar/nedläggningar. Hur den grundläggande uppgiften utförs beskrivs i församlingsinstruktionen (FIN) – en förändring kan innebära att man också förändrar FIN. En poäng vore om man i samband med organisationsförändringen trots det ekonomiska läget kunde göra en spännande nysatsning som nådde så många medlemmar som möjligt och som de uppfattade som positiv.

Kyrkogårdsverksamheten måste också fortsättningsvis vara tydligt åtskild från annan verksamhet, så att den bär sina egna kostnader. En viktig pedagogisk uppgift i Söderåkra är att tydliggöra skillnaden mellan vad samfälligheten och vad församlingen ansvarar för.

5. Anställda och andra medarbetare

I Torsås och Gullabo är medarbetarna anställda på samfällighetsbasis. När Söderåkra tillkommer är det naturligt att man har liknande anställningsformer – samtidigt kan det vara naturligt att man arbetar i två skilda arbetslag med två skilda kyrkliga centra, ett för Torsås-Gullabo och ett för Söderåkra-Bergkvara. Å andra sidan är det ungefär lika långt mellan Torsås och Bergkvara och Söderåkra, och för människor som inte är medvetna om församlingsgränserna har inte den medvetenheten. Det kan vara viktigt att bli tydlig på denna punkt – inte minst för kyrkoråden.

Nedan återges personalplanerna för våren 2011. Siffran först på raden antalet ”skallar”, sist % anställningsgrad. För båda enheterna är det tydligt att man har haft en viss överanställning, något som man redan nu är medveten om och arbetar på att förändra.

Torsås och Gullabo

1 kyrkoherde 100%
1 komminister 100%
1 diakon 50% + kantor (Gullabo) 50%
1 kantor 100% Torsås + vik i Gullabo
1 församlingspedagog (barn, konf, ungdom) 80%
2 förskollärare, kyrkans förskola Vindruvan 100%+100%
2 barnskötare Vindruvan 100% + 50% (som därutöver har 25% i barngrupper Torsås)
1 barnledare (Gullabo) timanst
2 församlingsvärdinna (m lokalvård) 60% + 45%
1 kyrkogårdsvaktmästare m arbetsledning 100%
2 kyrkvaktmästare 100% + 90%
2 säsonganställda på kyrkogården
1 kyrkokamrer 100%
1 assistent på kansliet 50% med säsongsanst på kyrkogården 43,75%
Kyrkvaktmästaren 90% pensioneras under 2011, och man planerar att lägga om tjänsterna så att man t.v. kan köpa in tjänst från Söderåkra.

Söderåkra

1 kyrkoherde 100% (budgetansvar)
1 komminister 100%, vakant (ersätts av deltidsförordnad 75%, budgetansvarig)
2 kantor 100% (budgetansvarig) + 50%
1 församlingspedagog 100% (budgetansvarig)
1 kyrkokamrer, arvodesanställning
1 förvaltningsassistent 100%
2 kyrkvaktmästare 80% (budgetansvarig) + 100%
2 kyrkogårdsarbetare 100% + (säsonganst) 100%
Kyrkvaktmästaren 80% pensionerades juli 2011, tjänsterna omdisponeras i samarbete med Torsås.

I Torsås finns därmed i slutet av 2011 sammanlagt 13 anställda med 90% eller mer tjänstgöringsgrad samt 6 anställda med lägre tjänstgöringsgrad. I Söderåkra finns 6 heltidsanställda, 3 deltidsanställda.

Två viktiga synpunkter:

1. Fördelarna med en sammanläggning är att man kan få heltidstjänster som därmed är lättare att få besatta med kompetent personal, och där man kan bygga scheman där man går in för varandra. Samtidigt kan satsa på kompetensutveckling och skapa kompetenscentra, kanske i samverkan med andra samfälligheter.

2. På sikt måste församlingarna satsa på att kraftfullt kompetensutveckla fritidsengagerade medarbetare i allt fler uppgifter. I de nya ekonomiska förhållanden som avtecknar sig kan det vara avgörande hur man lyckas med detta – kyrkolivet måste upprätthållas av engagerade människor.

6. Förtroendevaldaorganisation

Högsta beslutande organ i Torsås och Gullabo församlingar är direktvalda kyrkoråd, i båda församlingarna med 11 ledamöter (inkl. kyrkoherden). Söderåkra har ett kyrkofullmäktige om 20 ledamöter och f.n. 6 ersättare, samt ett kyrkoråd om 11 ledamöter (inkl. kyrkoherden) och 8 ersättare. Torsås kyrkliga samfällighet har ett samfällt kyrkofullmäktige på 25 ledamöter, med 19 ersättare, samt en kyrkonämnd om 11 ledamöter (inkl. kyrkoherden) och 10 ersättare.

Kyrkofullmäktige i Söderåkra och samfällda kyrkofullmäktige i Torsås har därmed fler ledamöter än det minimiantal kyrkoordningen kräver av församlingar med denna storlek. Samma förhållande gäller kyrkorådet i Söderåkra och kyrkonämnden i Torsås. För Söderåkras del kan det förklaras av behovet att få tydlig representation från de två skilda församlingsdelarna. För Torsås kyrkliga samfällighet är anledningen inte lika uppenbar, kanske är det bara sedvana – om det inte är det allmänna behovet av att få så bred representation som möjligt.

C. Församlingarna och församlingslivet

1. Samfällighet/pastorat och församling

Söderåkra är nu enförsamlingspastorat, Torsås en kyrklig samfällighet. I synnerhet i Söderåkra är det viktigt att tydliggöra vad som sker när man kommer att gå in i en samfällighet: medlemmar kan tro att allt kommer att försvinna till Torsås, men faktum är att en hel rad med funktioner, alla direkta församlingsfunktioner, kommer att finnas kvar lokalt. Samfälligheten är enbart ett serviceorgan för församlingarna, och den skall bara sörja för administration, förvaltning av ekonomi och fastigheter samt personalfrågor.

Därmed är det i alla tre församlingarna viktigt att tydliggöra vad som är församlingens roll, så att församlingarna tydligt framträder som egna enheter, med beslutskraft och med egen karaktär – och att samfälligheten är deras serviceorgan.

2. Församlingslivet

En försämrad ekonomi innebär att man måste tänka sig besparingar både på tjänster och på fastigheter, om inte verksamheten skall drabbas. Några svåra frågor måste nämnas inför den framtid som ligger längre fram än den organisationsförändring som behandlas här. Det är saker som under alla omständigheter finns i det allmänna framtidsscenarioet, men som man genom den föreslagna organisationsförändringen blir bättre rustade att hantera, i synnerhet om man redan nu börjar fundera på saken.

Ett sätt att tänka om församlingslivet som helhet är att reflektera över *på vilken arena* olika sorters församlingsliv skall ske: Vilka församlingsaktiviteter sker lämpligast på bynivå, eller i de bygder som församlingarna består av (som de tidigare rotarna), vilka på arenan samhällen/sociala knutpunkter (bl.a. de mindre samhällena), vilka på arenan församlingarna, och vilka med arenan ett par församlingar i samverkan? Vilka uppgifter kan överlämnas till pastoratet, till kontraktet, till stiftet? En form för att arbeta med detta finns i stiftets förberedelsematerial till församlingsinstruktionerna, *Fyra pelare ett valv*.

Man bör redan nu börja söka *former för att "frivilliga"* gör en del arbetsuppgifter. Det handlar först om sådant som församlingarna sedan 1970-talet varit vana vid att anställda har skött: medarbetarskap i barn- och besöksverksamhet, information. Det kommer att betyda dels att de som tar sådana uppgifter måste utbildas, dels att de anställda som då finns får uppgifter mer av typ utbildnings- och ledningsverksamhet. Det kommer vidare att handla om sådant som man alltid varit van vid att anställda skött: kyrkvaktmästaruppgifter sköts redan i Söderåkra vissa söndagar av kyrkvårdar (men detta kräver då också att de utbildas för ansvaret), tillfälliga kyrkomusiker och lekmanaledda gudstjänster (det senare skall i så fall ske på kyrkoherdens uttryckliga uppdrag resp. med biskopens venia) blir aktuella.

Överallt i Svenska kyrkan måste man se över sitt *fastighetsbestånd*. I ett inledningsskede innebär det knappast någon besparing: församlingarna i den nybildade samfälligheten bör tänka igenom och motivera de fastigheter som man har till sitt förfogande och skapa en plan där resp. lokal rustas för sitt ändamål. De måste få resurser för att kunna fungera väl, tillsammans och bör länkas till den gemensamma administrativa knutpunkten så att man kan skapa enkla fungerande bokningssystem etc. Men det innebär också att man i framtiden måste ifrågasätta lokaler som sällan används, eller som mest används för uthyrning. Där är det bättre att en lokal bygdeförening håller igång lokalen och att kyrkan hyr in sig vid de tillfällen då detta behövs.

En angelägen uppgift att sätta igång så snart som möjligt är en likformig fastighetsinventering av personer på hög kompetensnivå för att kunna bedöma behovet av och rangordna

nödvändiga åtgärder, och se till att de utförs på ett betryggande sätt. I kyrkorna står man nu inför kostnadskrävande avgöranden, i Torsås (värme) och Gullabo (sprinkleranläggning), som kräver både tydlig behovsbedömning och fackmässiga bedömningar på hög kompetensnivå.

3. Att skapa en organisation

För närvarande pågår ett arbete med en organisationsplan för den tilltänkta samfälligheten.

Det är därvid viktigt att man får en tydlig organisation med *förtroendevalda* som man i alla församlingar kan känna förtroende för. Sammansättningen av samfällda kyrkofullmäktige och av kyrkonämnd vilar på nomineringsgrupperna; det finns ingen regel om att församlingarna skall vara representerade.

I det samfällda kyrkofullmäktige och i kyrkonämnd är det ytterst viktigt att man medvetet arbetar på ett förhållningssätt där alla ledamöter i resp. organ är ansvariga för hela uppdraget. Man sitter inte där som partsrepresentant för den ena eller den andra församlingen; möjligen har man mer sakkunskap om förhållandena därhemma.

Det måste till ett samspel mellan kyrkoråden som uppdragsgivare och kyrkonämnden som serviceorgan. För att stärka kyrkorådets roll kan det vara lämpligt att kyrkoherden ordnar regelbundna ordförandesamlingar, någon gång tillsammans med kyrkonämnden, t.ex. inför budgetarbetet.

Nästan ännu viktigare är att man får en tydlig *arbetsorganisation*. Chefskapet – som ligger hos kyrkoherden – i en så stor organisation som denna är en arbetsuppgift som är annorlunda än i de nuvarande pastoraten. Den blir emellertid heller inte jämförbar med ledarskap i kommun eller företag, eftersom det här gäller ledarskap i fler avseenden: Kyrkoherden är ledare 1) för en arbetsorganisation med anställda, 2) för ett församlingsliv där människor engageras på frivillig bas, och 3) ledare i den roll som kyrkan har i den lokala offentligheten (kanske t.o.m. i högre utsträckning än annars i mindre kommuner som Torsås). Kyrkoherden måste få möjlighet att vara präst, men fr.a. få kompetenta medarbetare som på delegation kan hantera vissa personalfrågor, fastighetsfrågor, kyrkogårdsfrågor etc., och som har vidsträckt delegation under kyrkoherdens övergripande ansvar. På samma sätt måste kyrkoherden kunna delegera ansvaret för församlingslivets utformning till arbetsledande komministrar. Torsås – Gullabo – Söderåkra skall kunna ha ganska olika inriktning på sitt församlingsliv, utifrån olika behov eller olika kyrkliga traditioner. Kyrkoherden är rimligen placerad i Torsås, och bör vara direkt ledare för församlingslivet där – det är inte bra med en kyrkoherde som enbart sysslar med ledning och administration. Samtidigt måste en av komministrarna ha en rad uppgifter i församlingslivet i Torsås för att avlasta kyrkoherden.

Det är lämpligt att man överväger någon form av regelbunden växling mellan medarbetarsamlingar för hela pastoratet och för församlingarna knutna till resp. kyrkligt centrum, och man därvid tydliggör kyrkoherdens begränsade roll i Söderåkra, Bergkvara och Gullabo. På motsvarande sätt kan det vara bra att skapa en informell mötesplats för kyrkoherden – arbetsledande komministrar – kyrkorådsordföranden.

4. Församlingsinstruktionen

En rad frågor om församlingslivet regleras i *församlingsinstruktionerna* (FIN). Dessa är de lokala församlingarnas instrument för att skapa en trygghet kring det egna församlingslivet i den nya större organisationen. De utarbetas av kyrkorådet och skall ur en synpunkt kunna ses som församlingens ”beställning” (till serviceorganet samfälligheten) av kompetent personal, fungerande lokaler och tillräckliga medel. I praktiken begränsas man naturligtvis av de gemensamma resurser som finns. Att kyrkoherden skall underteckna församlingsinstruktionen

är både ett uttryck för ämbetslinjen och för att den enskilda församlingens planer passar in i den gemensamma ramen.

På detta sätt kräver en fungerande församlingsinstruktion också att församlingen gör ekonomisk kalkyl, verksamhetsplan och verksamhetsberättelse, och att den årliga revisionen också är en verksamhetsgranskning.

Alla tre församlingarna har uppdaterade församlingsinstruktioner – Söderåkras nya FIN är under beredning inför utfärdande. I och med att tjänsteorganisationen och i viss mån församlinglivet kommer att förändras från 2014 måste nya FIN utfärdas. Domkapitlet har nyligen utfärdat nya anvisningar för hur en församlingsinstruktion i Växjö stift skall vara uppbyggd, *BYGGA med tilltro* – den är utsänd och finns också på stiftswebben. Formen är delvis annorlunda än den som församlingarnas nuvarande FIN har, men dessa är så väl genomtänkta att mycket av dem kan avpassas och föras in i de nya FIN. Modellen i *BYGGA* är att församlingen gör en situationsanalys (med bakgrund i bl.a. statistik och prognoser) och utifrån denna dels tillverkar en aktuell pastoral plan ("Hur ser församlinglivet ett normalt år ut?") och dels tecknar en bild av de förändringar man ser framför sig. Modellen är mycket lämplig att använda för församlingar som står i strukturförändring.

Det är möjligt att den nationella strukturutredningen förslag blir verklighet, och då gäller bl.a. en annan beslutsordning för FIN.

Till reflektionen om församlinglivet och församlingsinstruktionens pastorala plan för den nya församlingen kan några saker förtjäna att betonas. I den samverkan som sker mellan stiftsstyrelse (strukturbeslut) och domkapitel (FIN) är det viktigt att församlingssammanläggningen får de konsekvenser som förutskickas i diskussionen, och då är församlingsinstruktionen det instrument stiftet har för att följa upp detta. I klartext betyder detta att grunddragen i den struktur som förutsätts i denna utredning bör på lämpligt sätt återfinnas i den nya församlingsinstruktionen (eller får inte utan tydliga skäl frångås).

Arbetet med FIN har någon gång upplevts som en formalitet och en börda. Om man ser den som ett sätt att i en förändringssituation skapa tydlighet och klara formuleringar blir FIN i stället själva redskapet för att utforma ett församlingliv som bär.

Stiftets handläggare för kontraktet – stiftsadjunkten Jens Linder och stiftsdiakonen Monica Sølvesdotter Olsson – står gärna till tjänst med information och diskussion inför FIN-arbetet.

a. Omvärldsanalys

Bakgrund för församlingsinstruktionen skall vara en analys av förhållandena inom det område där församlingen verkar: en beskrivning av människors villkor och slutsatser av detta för församlinglivet, vidare en beskrivning av församlinglivet och den inriktning man har – med slutsatser för de förändringar som man menar måste ske. Bakgrunden för detta hämtas i en församlingsrapport som inom kort skall gå att ta fram på Svenska kyrkans statistikdatabas, liksom genom en genomgång av de resurser som församlingen förfogar över (se *BYGGA med tilltro*). En annan hjälp i detta arbete finns i stiftskansliets material *Vägvalen*.

En sådan analys är viktigare än någonsin när församlinglivet står i en strukturomvandling. De som känner sig "drabbade" av förändringen måste göras delaktiga i arbetet samtidigt som man gör en klokt avvägd nysatsning. Förändringen måste – ärligt – tydliggöras som en förbättring och nysatsning, inte som att man ger upp eller drar in.

Man bör också göra en analys av församlingens behov och en precisering av församlingens inriktning. Till att börja med kan man använda t.ex. stiftets underlag för församlingsinstruktionsarbetet *Fyra pelare – ett valv*, stiftets arbetsmaterial *Vägvalen*, böckerna *Församling – Här! Nu!*, dvs. arbetsboken från präst- och diakonmötet 2006, Sven

Thidevall: *Folkkyrkan tid*, Jonas Bromander: *Församlingens guide till omvärldsanalys* – och naturligtvis den kommunala planeringen som tydliggör de samhällsförändringar som är att vänta.

Ett viktigt material för FIN-arbetet är som nämnts stiftets satsning *till tro* som kommer att byggas ut med olika moment under de kommande åren. De fem fokusområdena inom programmet – *Heligt centrum, Lärjungaskap, Göra skillnad i världen, Samarbetande ledarskap, Levande kristna gemenskaper* – kan vara de begrepp utifrån vilka man organiserar församlingens liv, och strukturerande princip i församlingsinstruktionens pastorala program. Förutsättningen är då att programmet ändå i lämplig form behandlar de fyra delarna i vad kyrkoordningen kallar församlingens grundläggande uppgift.

b. Gudstjänst

Församlingsinstruktionen är platsen där den enskilda församlingen tydliggör gudstjänstlivets omfattning, och så att säga säkerställer att man får regelbunden gudstjänst. Huvudgudstjänst skall firas varje sön- och helgdag, men det finns vissa ramar inom vilka man kan sammanlysa gudstjänsten. Dessa framgår i anvisningarna *BYGGA med tilltro*. I synnerhet i Söderåkra är det viktigt att FIN ska innehålla allmänna principer för hur gudstjänstlivet fördelas, och vilka särskilda gudstjänster som årligen skall firas i resp. kyrka, t.ex. vid de stora högtiderna och vid de för varje kyrka speciella traditionella högtiderna.

Här bör också preciseras en viss nivå på gudstjänster på andra platser: dels bygudstjänster och friluftsgudstjänster, dels det regelbundna gudstjänstlivet på äldreboenden etc. Det är också lämpligt att man är ganska precis om omfattningen av ekumeniska gudstjänster, i synnerhet om dessa ersätter församlingens huvudgudstjänst.

c. Undervisning

Det kan vara en poäng att skapa ett pedagogiskt centrum i pastoratet, och ha pedagogiska resurser knutna till de kyrkliga centra, men det är också viktigt att i församlingsinstruktionen precisera t.ex. den barnverksamhet som sker i de olika delarna av församlingarna, och att detta baseras på de uppgifter om årskullarnas storlek som inte är svåra att få fram.

Samma sak gäller konfirmandverksamheten. Man bör pröva om den helt eller delvis skulle kunna bedrivas i samverkan. De nya konfirmandriktlinjerna skall följas, och den aktuella handlingsplanen för denna verksamhet skall skickas in tillsammans med resp. FIN.

Vuxenpedagogiskt arbete är en viktig uppgift och skulle kunna finnas med i den nysatsning som kan vara viktig att göra när den nya organisationen rullar igång. Kanske kan detta vitaliseras genom ett utbyte mellan församlingar i det nya pastoratet.

d. Diakoni

Förnyelsen på denna punkt är naturligtvis beroende av de diakonala grupper som finns får fortsatt stöd och inspiration. Den möjlighet som öppnar sig att inrätta en diakontjänst kan innebära en viktig nysatsning, som emellertid inte får ersätta den ”frivilliga” diakoni som nu finns i församlingarna. Det är viktigt att se hur diakoni inte enbart är verksamhet bland äldre och sjuka, utan att det också handlar om ungdomar och barnfamiljer eller andra svaga grupper, med ofta dolda och ibland oformulerade behov av hjälp. I ett pastorat av Torsås’ karaktär är diakoni bland människor som bor i ytterområdena utanför samhällena, i en ofta allt mer avfolkad landsbygd, en viktig uppgift.

Diakonin riktar sig till alla, alltså inte bara till de kyrkotillhöriga. Inte minst invandrargrupperna är viktiga att uppmärksamma i kyrkans diakoni.

e. Mission

På denna punkt fordrar stiftet en förnyad och fördjupad reflektion av varje ny församlingsinstruktion. Poängen är att församlingen också har en lokal missionsuppgift, dels utifrån tanken att allt församlingliv måste gestaltas som en Guds sändning (mission) till världen, dels naturligtvis också i form av evangelisation. Det är naturligt att man på denna punkt väger in former för ekumenisk samverkan.

5. Ekonomi

Erfarenheten är att de områden där man på sikt och med bestående resultat kan spara pengar är fastigheter och personal. Genom fastighetsförsäljningar har Söderåkra en skenbart god ekonomi, men på sikt samma problem som andra församlingar. För båda enheterna gäller att besparingar hade blivit ännu mer nödvändigt om den skisserade sammanläggningen inte skulle genomföras. Sammanläggningen skapar resurser för en planmässig genomgång av exempelvis fastigheternas skötsel och avpassning till de lokala behov som dikteras av hur den lokala församlingen använder fastigheten, liksom en mer rationell hushållning med de resurser som de anställda är.

De gamla pastoraten upphör, all deras egendom förs till den nya enheten och all ekonomisk förvaltning som de haft kommer att ske centralt. Församlingarna har egen ekonomi för församlinglivet, men all förvaltning av denna görs av samfälligheten. Kyrkoråden har att utifrån verksamhetsplaner göra årlig budget för sin verksamhet.

6. Fastigheter

Det är viktigt att tydliggöra att församlingarna fortsätter att vara lagfarna ägare till kyrkor etc. Underhåll och drift överläts emellertid på pastoratet, så som det kyrkorättsliga läget är idag – i *Närhet och samverkan* föreslås däremot att underhållet och dithörande ting skall ombesörjas av stiftet.

Det kan vara viktigt att inför förändringen göra en utförlig genomgång av fastighetsbeståndet (nämnt ovan) i sin helhet med en rad kringfrågor:

- I vilken utsträckning lokalen används av församlingen
- Ev uthyrning, ev. andra intressenter (t.ex. föreningar som lånar lokalen)
- Renoveringsbehov på sikt
- Avpassning av lokalen: allmänt handikappanpassning etc
- Avpassning av lokalen: är den bra för det den skall användas för?

Den vård- och underhållsplan för alla fastigheter som måste finnas skall alltså bygga på samspelet mellan lokalens användning, det underhåll den får – och de förbättringar som är viktiga att göra.

Vidare är det lämpligt att innan en ev. sammanläggning göra en inventering i kyrkor och församlingshem för att se om där finns föremål som tillhör andra enskilda eller organisationer. Kyrkornas inventarieförteckningar bör också aktualiseras. Närmare bestämmelser finns i kyrkoordningen kap 40 och i kulturminneslagen kap. 4, § 6-10.

Det kan vara lämpligt att göra en utförligare dokumentation om de egna inventarierna, om en sådan inte finns. Man bör pröva att inventarierna förvaras väl och att de inte tar skada av förvaringen. I första hand skall de förvaras i den kyrka där de hör hemma; flyttas de för förvaring någon annanstans skall detta godkännas av länsstyrelsen och förhållandet skall antecknas i inventarieförteckningen.

D. Den framtida organisationen

1. *Pastorat, samfällighet, församling*

Det är en väl förberedd och väl motiverad organisationsförändring som föreslås, med innebörden att Söderåkra församling och Torsås kyrkliga samfällighet läggs samman till Torsås kyrkliga samfällighet. Samfälligheten kommer att omfatta alla församlingar i Torsås kommun. Förändringen bör genomföras den 1 januari 2014.

Något har diskuterats om lämpligheten att också lägga samman församlingarna till en enda enhet – alltså att man i stället skapade en Torsås församling omfattande de tre tidigare församlingarna. Det vore en förenkling ur administrativ synpunkt, men kunde innebära att beslut och organisation hamnade på avstånd från det faktiska kyrkolivet, och förslaget har inget egentligt stöd i församlingarna. Den nationella strukturutredningen innehåller dessutom en rad förslag som kan eliminera de eventuella olägenheter som den här föreslagna organisationen möjligen skulle kunna innebära.

2. *Namn*

Den nybildade enheten heter lämpligen ”Torsås pastorat” resp. ”Torsås kyrkliga samfällighet”. Något alternativt namn har inte förekommit i samtalen. Stiftsstyrelsens riktlinjer för namngivning av nybildade enheter säger att när en samfällighet omfattar en hel kommun, skall samfälligheten ha kommunens namn.

3. *Samfällighet*

Samfällighetens uppgift är att vara ett serviceorgan åt de ingående församlingarna vad gäller personal, fastigheter och ekonomi; församlingarna har att självständigt utföra sin grundläggande uppgift (gudstjänst, undervisning, diakoni, mission). Poängen med den i denna utredning föreslagna förändringen är alltså inte att kyrkan drar sig tillbaka, utan att man skapar en organisation som gör att man kan *fortsätta* att vara närvarande *lokalt*. Det betyder att man i den större samfälligheten måste tydligt *renodla* samfällighetens uppgift att enbart vara serviceorgan åt församlingarna, och att församlingarna tydligt tar ansvar för hela sin grundläggande uppgift (och inte överlåter den åt pastorat/samfällighet).

Det senare innebär bl.a. att man lokalt i församlingarna i framtiden är noga med att göra verksamhetsplan och verksamhetsberättelse, och att man har en fungerande ekonomisk planering för församlingens liv.

Samfälligheten bör få ett kansli, som lämpligen placeras i Torsås, med administrativ personal och där kyrkoherden, som chef, har sin expedition.

Pastoratet är rimligen arbetsområde för all anställd personal, men arbetsuppgifterna är uppdelade så att man i stort har skilda ansvarsområden.

3. *Flera kyrkliga centra*

Det kan vara lämpligt att tänka på församlingslivets struktur utifrån att man på varje plats har *kyrkligt centrum* där det finns lokaler och utrustning för församlingsarbete, och där det finns en arbetsledande eller verksamhetsledande komminister, vidare kyrkomusiker och annan församlingsvårdande personal, som har detta kyrkliga centrum som sitt tjänsteställe. Detta gäller i första hand Torsås och Söderåkra. Även om man sedan delar t.ex. diakon eller pedagog med en annan församling bör det finnas arbetsyta etc. för denne, så att det inte upplevs som att man bara är där tillfälligt. Det kyrkliga centrum bör vara så välutrustat att

medarbetarna inte mer än i undantagsfall behöver resa till en annan plats för att förbereda eller utföra arbetsuppgifter. I Bergkvara och Gullabo kommer också att finnas kyrkliga centra, men utan att någon har det som tjänsteställe, dvs. utan att någon s.a.s. finns på plats hela tiden. Det kan vara rimligt att tänka Gullabo som ett sekundärt kyrkligt centrum. Eventuellt kan man göra så att man lägger olika tyngdpunkt på olika verksamhetsformer på vart och ett av de tre centra i Torsås, Söderåkra och Bergkvara, som inte ligger så avlägsna från varandra.

I alla fyra kyrkliga centra bör finnas IT-kommunikation med samfällighetens kansli så att man direkt kan boka lokaler och sköta ekonomiska ärenden. En poäng är att medlemmar på resp. ort också i fortsättningen ska kunna veta vem som är den ”egna” prästen och att det lokalt finns möjlighet att ta kontakt om kyrkliga handlingar och lokalbokningar etc. Detta hindrar sedan inte att man med regelbundenhet går in för varandra. Medarbetaren skall veta att han/hon är anställd i hela pastoratet, men har ett särskilt ansvar i ett kyrkligt centrum och i den kyrka/de kyrkor som hör dit.

Navet i församlingens liv är den regelbundna söndagliga huvudgudstjänsten. Den grundläggande idén om detta finns i församlingsinstruktionen, och samtal med medarbetare och kyrkoråd ger den arbetsledande komministern ett underlag för planering av gudstjänster och verksamhet till kyrkoherden, som fattar beslut om gudstjänstschema och annan verksamhet.

En fråga som måste övervägas är om den komminister som leder verksamheten i Söderåkra/Bergkvara resp. Gullabo också skall vara arbetsledare (i arbetsrättslig mening) för de medarbetare som är stationerade där. Det är en fråga om hur mycket arbetsledning kyrkoherden skall ha. En annan men liknande fråga är ”prästastolen” i kyrkoråden i Gullabo och Söderåkra; kyrkoherden beslutar om detta och det är rimligt att tänka sig att en komminister i resp. församling sitter på kyrkoherdens plats i kyrkorådet.

Att församlingarna är självständiga vad gäller den grundläggande uppgiften hindrar inte att man samverkar församlingar emellan; tvärtom måste man i den större samfälligheten skapa samverkansformer kring olika uppgifter som bäst fullgörs i samverkan. Hit hör t.ex. konfirmandverksamheten, diakonala frågor, information etc.

Man bör tänka igenom vilken volym på lokaler man behöver – behovet av lokaler för administration minskar avsevärt med förändringen på de flesta platser, medan samfälligheten behöver ett ordentligt gemensamt kansli på en plats.

Det är viktigt att de kyrkliga centra är väl rustade för de ändamål de används till; det kräver onödigt mycket av kraft och entusiasm av medarbetare (anställda och fritids-) om man regelbundet ska komma ihåg och transportera fram sådant som man regelbundet använder i verksamheten till dess lokal. Det är också viktigt att tillsyn, städning och öppethållande sker genom en lokalt ansvarigs försorg.

Kyrkogårdsförvaltningen ligger rimligen utanför denna organisation med kyrkliga centra. Dess administration är emellertid inte större än att den bör finnas tillsammans med samfällighetens övriga administration. Lokaler för kyrkogårdsverksamheten (redskap, maskiner, verkstad) och personalutrymmen kan förmodligen bara delvis samordnas med de kyrkliga centra.

Det är viktigt att det sker ett naturligt samspel mellan församlingens ”egna” liv och det som sker i samspel med andra församlingar, i distriktsgemenskap eller på annat sätt. Bra exempel på samverkansprojekt är konfirmandverksamheten liksom vissa delar av den diakonala verksamheten. Båda dessa kan t.o.m. med fördel bedrivas av alla församlingarna i samverkan.

En del av församlingslivet sker på andra platser än de som här skisseras som kyrkliga centra – fr.a. bygudstjänsterna i Torsås. Det är viktigt att dessa om möjligt fortsätter så att människor erfar att kyrkan finns i deras vardag, samtidigt som kyrkorna och församlingshem/kyrkliga centra framstår just som församlingens resurs- och kompetenscentra.

4. Tjänsteorganisation

Vid en pastoratssammanläggning övertar den nya enheten arbetsgivaransvar för alla anställda, och omorganisationen hanteras efter arbetsmarknadens regler. Vissa vinster i personalorganisationen kommer att kunna göras. Det är dock så att de båda enheterna redan innan sammanläggningen klokt nog har börjat integrera tjänster i samband med pensionsavgångar; andra förändringar finns möjlighet att lösa på några års sikt. Man kan inte lova att alla anställda får behålla sina arbeten, men det finns goda utsikter, samtidigt (och det kan vara nog så smärtsamt) som de allra flesta kommer att få förändrade arbetsuppgifter och förändrade arbetsscheman.

Bland de viktigaste arbetsuppgifterna för indelningsdelegerades arbetsutskott är att skapa en tydlig bild av arbetsorganisationen och ta ställning till kompetensnivån och arbetsledningsansvaret för de under kyrkoherden högsta tjänstemännen vad gäller ekonomi och kyrkogård/fastigheter. En nyckelfråga är därvid om man skall anställa alla medarbetare för tjänstgöring i hela pastoratet – formellt kan en församling anställa en medarbetare (dock inte prästen) för tjänst enbart i församlingen; detta är knappast rimligt i så små enheter som det här gäller.

En viktig uppgift, kanske fr.a. för de två kyrkoherdarna, att förbereda redan nu är att närma de två arbetskulturerna i Söderåkra och Torsås till varandra. Redan sammanläggningen som sådan skapar rimligen oro hos anställda. En mängd ”små” frågor kommer att bli stora när man jämför varandras förhållanden: hur man ser på anställningsformer, arbetstid, förmåner. Inte minst kommer det att handla om vilka uppgifter som görs av frivilliga/förtroendevalda resp. anställda. Bättre att förteckna och tala om de ”små” sakerna i god tid, än att människor skall känna sig förbisedda eller sårade!

a. Präster

I samband med beslutet om pastoratssammanläggning fastställer stiftsstyrelsen också för pastoratet ett minimiantal prästtjänster; detta får inte underskridas. Det står emellertid samfälligheten fritt att inrätta ytterligare prästerliga tjänster.

Antalet prästtjänster är bara i grova drag beräkningsbart: utifrån antalet medlemmar, utifrån hur många gudstjänstställen det finns, utifrån en uppskattning av antalet kyrkliga handlingar etc. Det är angeläget att varje församling (och i viss utsträckning är då Bergkvara också en församling i denna mening) känner att de har en ”egen” präst som leder församlingens liv – samtidigt som detta inte hindrar att präster byts vid ibland. I stigande utsträckning är det också så att det finns ett krav på prästens rätt till tjänstefria söndagar (också prästen behöver sitta i kyrkbänken). Vissa uppgifter, också enstaka gudstjänster (utan sakramentsförvaltning), kan ledas av lekmän.

Vid en sammanläggning till en kyrklig samfällighet i Torsås och Söderåkra kan man förutse att det är möjligt att minska antalet präster från 4 till 3 (och i stället anställa en diakon) – vad gäller präst- och kantorstjänsterna måste antalet anställda avvägas mot vad som är en rimlig rytm för gudstjänsttider på söndagarna.

En kyrkoherdes uppgifter just som kyrkoherde beräknas schablonmässigt till 30% av tjänsten. I och med att en kyrkoherdetjänst försvinner så finns alltså ytterligare uppåt 30% arbetstid för rent prästerliga uppgifter (att vara kyrkoherde i ett större pastorat är inte dubbla arbetsbördan, men, i synnerhet inledningsvis, mer än i det nuvarande Torsås pastorat).

Komministertjänsten ”i Bergkvara” har blivit ifrågasatt – inför framtiden ser man i Söderåkra det svårt att ekonomiskt klara denna. F.n. upprätthålls den till 75% av en vikarie, i väntan på sammanläggningen. I ett pastorat med tre församlingar av denna storlek torde det vara tillräckligt med tre prästtjänster, om man gör en klok gudstjänstplanering och har möjlighet att vissa söndagar ta in hjälp av vikarierande präster utifrån, eller av veniater. Det skulle förmodligen fr.a. innebära en omläggning av tjänsten för den nuv. komministern ”i Gullabo”.

Det finns därför ingen anledning att fastställa ett minimalt prästtjänster mer än en kyrkoherde och två komministrar – samfälligheten är fri att inrätta ytterligare en komministertjänst om man menar att det är angeläget, kanske fr.a. i ett inledningsskede när kyrkoherden kommer att bli mer arbetstyngd. En minskning till två komministrar skulle skapa utrymme för att inrätta en diakontjänst.

b. Diakon

Det är en utmärkt tanke att inrätta en diakontjänst om man minskar en prästtjänst. Diakonin är en allt viktigare del av kyrkans uppdrag och har stor goodwill hos människor. En diakon kan också dela ansvaret för gudstjänstlivet, fr.a. på olika vårdinrättningar.

Det är viktigt att diakontjänsten inte tar loven av det diakonala arbete som ”frivilliga” redan utför i församlingarna. Diakonens uppgift är här att leda, utbilda och rekrytera till detta arbete. Om han/hon i alltför stor utsträckning själv går in och utför det, blir det alltför splittrat på de tre församlingarna.

c. Kyrkomusiker

Domkapitlet fastställer tjänstetyp för kyrkomusikertjänsterna. Det kan vara en poäng att i det större pastoratet variera kompetensen hos kyrkomusikerna (musikalisk inriktning, instrumentkompetens) och att det därvid också finns någon med den högre examen organistkompetens – något som ju justeras först vid nyrekrytering. F.n. är det 1,5 kantorstjänster i vardera pastoratet. Man bör undersöka om det går att göra samordningsvinster.

d. Övriga församlingsvårdande tjänster

Torsås resp. Söderåkra har var sin församlingspedagog, dessutom finns timanställda barnledare. Utan att ge upp deras lokalanknytning kan här säkert samordningsvinster göras. Konfirmandverksamheten kan t.ex. lämpligen samordnas i ännu högre utsträckning.

I Torsås finns två deltids församlingsvärdinnor, Söderåkra anger inga sådana.

I Torsås finns 3,5 tjänster på kyrkans förskola Vindruvan. Denna verksamhets relation till församlingen resp. till den nya samfälligheten måste tydliggöras.

e. Administration

Vidare kan man se tydliga rationaliseringsvinster när det gäller förvaltning, idag sammanlagt 2,5 tjänster plus en arvodesbefattning; här har Söderåkra nyligen organiserat om ekonomiförvaltningen, och kommande pensionsavgångar gör det rimligt att tänka sig att den kamerala verksamheten kan hanteras av två tjänster.

f. Fastigheter och kyrkogårdar

När det gäller kyrkvaktmästare finns redan början till en samordning mellan pastoraten, sedan en pensionsavgång i Torsås möjliggjort att man köper tjänster av Söderåkra. Man bör överväga att överlåta en del kyrkvaktmästaruppgifter vissa söndagar till kyrkvårdar; kyrkvaktmästaren har då uppgiften att utbilda dessa om säkerhet, teknisk utrustning etc. En viss samordning av kyrkogårdsverksamheten kan också ge vinster.

5. Förtroendevaldaorganisation

I och med att den föreslagna förändringen genomförs upphör samfällda kyrkofullmäktige och kyrkonämnden i nuvarande Torsås kyrkliga samfällighet den 31 december 2013. Alla uppdrag i denna samfällighet upphör samtidigt. I stället inrättas ett samfällt kyrkofullmäktige för hela den nya samfälligheten, som måste s.a.s. börja från scratch. Detta utser bl.a. kyrkonämnd, valnämnd och andra nämnder. Det är vidare den nybildade samfällighetens kyrkofullmäktige som fastställer bokslut och beviljar ansvarfrihet både för Torsås nuvarande kyrkliga samfällighet och för Söderåkra församling.

Förändringen innebär också – vilket är självklart men kan vara svårt att vänja sig vid – att förhållandet mellan Torsås och Gullabo inte är annorlunda än mellan Torsås och Söderåkra eller mellan Söderåkra och Gullabo.

För Söderåkras del innebär förändringen att en rad uppgifter som handlar om ekonomi, fastigheter och personal m.m. förflyttas från nuv. kyrkofullmäktige/kyrkoråd till den nybildade samfällighetens samfällda kyrkofullmäktige/kyrkonämnd. Kyrkorådet i Söderåkra handlägger fortfarande alla frågor om församlingslivet. Det blir rimligen en läroprocess att kunna se vad som hör hemma var.

Valnämnderna i Torsås resp. Söderåkra finns kvar under innevarande mandatperiod, men handlägger inte kyrkovalet 2013 – detta görs av den valnämnd som snarast utses av indelningsdelegerade.

Man bör (men är numera inte skyldig att) snarast fastställa en arbetsordning för alla organ – i synnerhet om man på samfällighetsnivå har nämnder utöver kyrkonämnden. På samma sätt bör delegationer vara tydligt formulerade och föreligga samlade i en lista.

a. Församlingarnas beslutsorgan

De tre församlingarna inrättar lämpligen direktvalda kyrkoråd – det innebär en förändring för Söderåkras del. Man kan naturligtvis också ha den mer komplicerade organisationen med ett församlingens kyrkofullmäktige som väljer kyrkoråd, men det finns ingen anledning.

Om man har direktvalt kyrkoråd skall detta ha minst 10 valda ledamöter plus kyrkoherden självskriven. Om man mot förmodan skulle välja att kyrkofullmäktige i församlingen skall detta i alla tre församlingarna ha minst 15 ledamöter. I detta fall skall kyrkorådet ha 6 valda ledamöter plus kyrkoherden självskriven. Kyrkoherden kan (i alla församlingar utom en, lämpligen Torsås) förordna en annan präst att i kyrkoherdens ställe sitta på denna plats i rådet.

Beslut om huruvida man skall ha kyrkofullmäktige plus kyrkoråd eller direktvalt kyrkoråd samt antalet ledamöter i resp. organ fattas av de nuvarande direktvalda kyrkoråden i Torsås och Gullabo resp. av nuv. kyrkofullmäktige i Söderåkra. Beslutet skall fattas snarast och meddelas stiftsstyrelsen senast 1 mars 2013.

b. Samfällda kyrkofullmäktige

I den nybildade samfälligheten skall som högsta beslutande organ finnas ett samfällt kyrkofullmäktige, som väljs vid kyrkovalet 2013. Minsta antal ledamöter framgår av KO 3:53: med högst 5000 röstberättigade skall det vara 15 ledamöter, mellan 5000 och 20000 röstberättigade skall det vara 25. Det skall vara lika många ersättare som ledamöter. Antalet röstberättigade medlemmar i den nybildade enheten kan ligga runt 5000, och måste beräknas mer exakt om man skulle önska ha det lägre antalet ledamöter.

De i den nybildade samfälligheten ingående församlingarna skall komma överens om antalet ledamöter (KO 3:54), rimligen genom beslut i indelningsdelegerade; om man inte enas beslutar stiftsstyrelsen. Antalet skall meddelas stiftsstyrelsen senast 1 mars 2013.

Både Söderåkra och Torsås har 25 ledamöter i sina kyrkofullmäktige resp. samfällda kyrkofullmäktige. Det kan vara lämpligt att överväga att man i den nybildade samfälligheten åtminstone första mandatperioden har ett större antal ledamöter än minimiantalet, t.ex. 25, för att alla delar av den nya enheten skall känna att de är tydligt representerade.

Varje valkrets skall kunna tillsätta minst fem mandat, annars skall särskild valkretsindelning ske. Gullabo kan inte med bibehållen proportionalitet tillsätta så många mandat, och det rimliga är att man bildar valkrets tillsammans med Torsås. Alternativet är att man göra hela samfälligheten till en valkrets. Det finns dock inte särskilt många exempel på det senare alternativet; dess effekter begränsas dessutom av att nomineringsgrupperna anmäler också lokala listor i alla valkretsarna.

c. Kyrkonämnd (och andra nämnder)

Samfällda kyrkofullmäktige utser en **kyrkonämnd**, som är samfällighetens styrelse. Nämnden skall (KO 4:29) ha minst 6 valda ledamöter (plus halva antalet ersättare); varje församling bör vara företrädd. Kyrkoherden (vid förfall: den vikarierande kyrkoherden) är därutöver ledamot i kyrkonämnden. Om man har ett större antal ledamöter – såsom man idag har det i både Söderåkra kyrkoråd och Torsås kyrkonämnd – bör man naturligtvis ha ett arbetsutskott (där kyrkoherden ingår).

Fullmäktige utser också en **valnämnd** – detta är den enda obligatoriska nämnden utöver kyrkonämnden.

Fullmäktige kan inrätta **ytterligare nämnder**. Det är inte ovanligt att man har en (fastighets- och) kyrkogårdsnämnd, men det är kanske inte nödvändigt när det handlar om så få fastigheter och kyrkogårdar som här är fallet. Liksom kyrkonämnden bör varje församling vara företrädd. Kyrkoherden kan (och bör rimligen) väljas in, har i varje fall närvarorätt och rätt att anteckna särskild mening (KO 4:25, 26, jfr 32).

E. Övergången

Själva beslutet om sammanläggningen fattas av stiftsstyrelsen, som också beslutar om indelningsdelegerades storlek. En detaljerad tidsplan finns nedan under G 1. Stiftsstyrelsens beslut kan inte överklagas.

Den nya organisationen skall kunna träda i kraft den 1 januari 2014. Kyrkovalet 20 september 2013 sker till organ i den nya samfälligheten. Under tiden fram t.o.m. december 2013 utövas beslutanderätten för den kommande samfälligheten av ett indelningsdelegerade (ID) som så snart beslut om förändringen är fattat utses av församlingarna. Indelningsdelegerade har ett arbetsutskott som har arbetsuppgifter motsvarande kyrkonämndens.

Om kyrkomötet skulle besluta om förändrade former (utredningen *Närhet och samverkan*) som då skulle gälla fr.o.m. 2014, skulle detta som det verkar i nuläget inte påverka reglerna för indelningsdelegerade etc., däremot skulle det naturligtvis påverka de beslut om förhållandena efter 2014 som indelningsdelegerade har att fatta.

1. Indelningsdelegerade (ID)

Bestämmelser om ID finns i KO 37:50-54. Dess uppgifter motsvarar samfällda kyrkofullmäktiges, men rör bara den kommande enheten. Ledamöter och ersättare skall väljas från vart och ett av de i den nya samfälligheten ingående församlingarnas högsta beslutande organ, dvs. av de direktvalda kyrkoråden i Torsås och Gullabo, och av kyrkofullmäktige i Söderåkra. Valbara är de som är ledamöter i den väljande korporationen eller i det sittande samfällda kyrkofullmäktige.

Stiftsstyrelsen är fri att besluta om IDs storlek och antalet ledamöter och ersättare från de församlingar som skall läggas samman – detta innebär också en möjlighet att göra runda beräkningar långt i förväg och att göra rimligt att små församlingar får representation – man skapar en situation där man måste söka samförståndslösningar. Som riktmärke för indelningsdelegerades storlek kan tjäna att ovan föreslås att samfällda kyrkofullmäktige skall ha 25 ledamöter. Från varje församling skall väljas minst en ledamot och en ersättare; väljs flera ledamöter bör minst halva antalet ersättare utses. Om man använder antalet kyrkotillhöriga 1 januari 2011 och använder principerna för mandatfördelning mellan valkretsar (KO 38:9) skulle då ett mandat ”kosta” 227 kyrkotillhöriga (utjämnad siffra). Med ledning av detta föreslås följande beräkning:

	Kyrkotillh	Ledamöter	Ersättare
Torsås	2845	12	6
Gullabo	543	2	1
Söderåkra	2486	11	6
<i>Summa</i>	<i>5874</i>	<i>25</i>	<i>13</i>

Så fort valen är förrättade skall stiftsstyrelsen underrättas om vilka som blivit valda. Valen måste ske så snart som möjligt efter beslutet och förslaget är att de sker så att stiftsstyrelsen kan ha information om vilka som valts senast den 30 april 2012. Därefter utser stiftsstyrelsen en sammankallande – detta är normalt delegerat till en tjänsteman – och indelningsdelegerade sammanträder så snart som möjligt; första ärenden är att utse presidium och att välja ett arbetsutskott, möjligen också en valberedning (om inte alla val förbereds på annat sätt).

2. ID:s arbetsutskott

Arbetsutskottets uppgifter motsvarar kyrkonämndens men gäller bara den kommande enhetens ekonomi, verksamhet o.s.v. (utredningen *Närhet och samverkan* föreslår det praktiska namnet ”indelningsstyrelse”). Det skall ha minst fem ledamöter, och lämpligen så

många att det finns tydlig representation för olika delar av den nya enheten. KO föreskriver vidare att den kyrkoherde som varit kyrkoherde längst – i detta fall kyrkoherde Anders Hedlund – skall ingå i arbetsutskottet, men KO säger också att han kan sätta en annan präst inom den nya enheten i sitt ställe.

Viktigaste arbetsuppgifter för indelningsdelegerade och dess arbetsutskott är

- olika genomförandebeslut inför den nya organisationen
- personalorganisation och tillsättning av kyrkoherde i den nya samfälligheten
- samfällda kyrkofullmäktiges storlek i den nya samfälligheten m.fl. valfrågor; en rad sådana frågor måste vara färdigbehandlade innan februari månads utgång 2013
- övergripande planering och budget för kommande år.

Ytterligare arbetsuppgifter kan tillkomma om förhållandet mellan församling och samfällighet (pastorat) förändras med anledning av förslagen i utredningen *Närhet och samverkan*.

3. Medbestämmande

Förändringen innebär en förändring av verksamheten. Arbetstagarorganisationerna skall därmed informeras redan i inledningsskedet. Yttranden som innebär organisationsförändringar och beslut om sådana skall också förhandlas. Det är kyrkonämnden/kyrkorådet resp. indelningsdelegerade och dess arbetsutskott som har ansvaret för detta.

Församlingsförbundets *Handbok om indelningsändringar* behandlar bl.a. hithörande frågor.

I formell och precis mening sker alltså MBL i Torsås inför kyrkonämndens remissyttrande till stiftsstyrelsen, i Söderåkra inför kyrkorådets yttrande; kanske kan man samordna saken. Nästan viktigare är en kontinuerlig dialog med arbetstagarrepresentanterna under hela den process som övergången är, ett skeende som anställda säkerligen kommer att uppleva som fyllt av frågor.

4. Andra arbetsområden i övergångsskedet

a. Allmänt

Om förändringen beslutas, står församlingarna och samfälligheterna redan nu, innan beslutet, i ett övergångsskede.

Inte minst för att förhindra onödiga kostnader är det viktigt (och kanske avgörande för att hela projektet skall bli lyckat) att man omedelbart tar chansen och börjar

- * anpassa administrativa och andra rutiner till varandra
- * vid vägval välja att samarbeta eller åtminstone att hitta samstämmiga yttre former
- * inför alla större investeringar och inför alla nyanställningar samråda med varandra
- * i beslutsorganen har en gemensam hållning och ger en entydig, likalydande och fullständig information till medarbetare och allmänhet.

Fram till dess att ID och dess AU valts får rimligen arbetsgruppen ”Storpastorat” påta sig ansvaret för att detta sker.

b. Ekonomi

Detta regleras i KO kap 37 § 12, 25 och 35.

Alla tillgångar, skulder och andra förpliktelser som de gamla enheterna har övertas av den nybildade samfälligheten. Församlingarna förblir ägare av kyrkor, kapell och lämpligen också församlingshem/hus (och bör snarast få lagfart på dessa), men förvaltning, vård och underhåll sköts av samfälligheten – betr. inventarier och ”fonder” se dock nedan. Andra fastigheter, t.ex. expeditionslokalerna i Torsås och ev. ekonomibyggnader för kyrkogårdarna (om de är egna fastigheter) ägs av samfälligheten.

Ekonomisystemen och administrationen av dessa kan komma att bli än mer rationell i den nya organisationen. Det förutsätter emellertid att man skapar likformiga system t.ex. en gemensam kontoplan etc. för den nya enheten, och detta kräver en del arbete innan sammanläggningen och i inkörningsfasen. Det kräver också en del varsamhet, eftersom det är två olika ”kulturer” som skall smälta samman. Också detta måste också utredas ytterligare.

c. Anställda

Genomgången av de nya församlingarna ovan ger vid handen att antalet anställda inom församlingsvården minskas bara marginellt, medan det däremot går att göra tydliga rationaliseringar genom sambruk på fastighets- och kyrkogårdsförvaltningen – detta initieras redan nu. Ingen kan utlova att samtliga anställda får behålla sina arbeten, ännu mindre att de får behålla sina arbetsuppgifter. Ambitionen måste naturligtvis ändå vara att i rimlig utsträckning bereda alla idag anställda arbete i den nya organisationen, och att man i mån av möjlighet behåller de tjänster och uppgifter i organisationen som man nu har. Det är möjligt att man inom de flesta kretsar kan klara omställningen med naturliga avgångar.

Under 2012 bör man påbörja arbetet med en personalplan för hela den nya organisationen, så att denna kan föreligga åtminstone preliminär innan den nya organisationen kommer igång.

d. Tillsättning av tjänster i den nya organisationen

1) Kontinuitet och förändring

Den föreslagna nya organisationen bygger på tanken att det finns både kontinuitet och utveckling i förhållandet mellan dagens församlingliv och det församlingliv som kommer att finnas i framtiden. På en rad punkter är den gamla och den nya organisationen ganska lika. Man kan förutse att den nya organisationen blir något minskad, och detta drabbar ett fåtal enskilda befattningar.

Den förändring som sker, med två enheter som går samman, är att förstå som en verksamhetsövergång, varvid *Lagen om anställningskydd* gäller, och alla anställda följer med in i den nya organisationen:

6 b § Vid övergång av ett företag, en verksamhet eller en del av en verksamhet från en arbetsgivare till en annan, övergår också de rättigheter och skyldigheter på grund av de anställningsavtal och de anställningsförhållanden som gäller vid tidpunkten för övergången på den nya arbetsgivaren. Den tidigare arbetsgivaren är dock också ansvarig gentemot arbetstagaren för ekonomiska förpliktelser som hänför sig till tiden före övergången. Detta stycke gäller även arbetstagare i allmän tjänst och på sjögående fartyg.

Både före och efter 1 januari 2014 kommer emellertid att ske omorganisation av verksamheten – detta gäller både församlinglivet och kansliorganisationen. Ett antal nuvarande medarbetare kommer då att erbjudas tjänster i annorlunda befattningar där de har

kompetens, men det kan också i vissa fall bli fråga om arbetsbrist – dels p.g.a. en allmänt minskad organisation, dels p.g.a. av att den enskilde anställde inte tar den erbjudna förändrade befattningen.

2) Prästtjänster

Kyrkoherden beslutar om arbetets fördelning, men har naturligtvis själv chefsansvaret och har tjänstställe på samfälligheten och dess kansli, som samtidigt väl blir Torsås församlings expedition. Vid några sammanläggningar har man experimenterat med tanken att kyrkoherden skulle ha en mindre krävande församling som ”egen” församling – inte den stora centralt belägna församlingen. Det har visat sig vara mindre lämpligt: det är viktigt att kyrkoherden i offentligheten framstår som den som är närvarande där människor är, i den stora församlingen.

Kyrkoherden är enligt kyrkoordningen chef för hela arbetsorganisationen. Under kyrkoherden kan sedan inrättas arbetsledande tjänster på olika sätt, med olika delegationer, men kyrkoherden delar inte sitt slutliga chefsansvar med dessa.

De **arbetsledande komministertjänster** som inrättas måste rimligen förstås som en ny typ av tjänst. De nuvarande kyrkoherdarna kommer att ha möjlighet att omplaceras till dessa tjänster, och när det uppstår vakanser bör tjänsterna lysas ut som sådana. Den nya tjänstetypen arbetsledande komminister håller på att växa fram, och för det behövs nya utbildningsinsatser från t.ex. stiftet.

3) Rekrytering av kyrkoherde

Kyrkoherdetjänsten är också att förstå som en ny typ av tjänst, fr.a. med hänsyn till den stora organisation som det nya pastoratet innebär.

De båda kyrkoherdetjänsterna upphör. Befattningshavare där kommer att erbjudas motsvarande komministertjänster. Kollektivavtalet innehåller regler för detta förfarande. De båda nuvarande kyrkoherdarna uppnår 65 års ålder under 2014 resp. 2016. Det är lämpligt att man för öppna samtal med dem så att de är informerade om hur man organiserar det med tillsättningen av den nya kyrkoherdetjänsten och att IDs AU är informerat om hur de ser på sin tid fram till pension. Det är viktigt att alla har all information. Stiftets mening och Svenska kyrkans arbetsgivareförbunds mening är att man alltid vid sammanläggningar av denna typ skall lysa ut den nya kyrkoherdetjänsten öppet för allmän ansökan. Om någon i den nuvarande organisationen söker kyrkoherdetjänsten kan då dessutom ingen säga att han fått den i det fördolda. I och med att man så småningom avser att minska med en tjänst finns det här en svikt i organisationen som gör att detta inte behöver betyda att man under en lång tid står med fler präster än man behöver.

Det är både fördelar och nackdelar med att någon som redan är på plats får tjänsten under några få år. Man får en sökande som redan från första dagen är insatt i organisationen, och som kan fatta en del obehagliga beslut som måste fattas (och sedan lämnar). Samtidigt kan det vara en fördel med någon ”utifrån” som ser med friska ögon på organisationen, och som inte har en historia med bara en av de ingående församlingarna.

Inget hindrar å andra sidan att de nuvarande kyrkoherdarna stannar något/några år på komministertjänster i det nya pastoratet – något som de ju är medvetna om kräver att de anpassar sig till den nya befälsordningen.

Om situationen blir den att någon utifrån skall komma som kyrkoherde kan det vara lämpligt att anställa denne redan under 2013 – det finns möjlighet till detta genom att en komministertjänst står vakant, och det finns dessutom möjlighet att ansöka som församlingsbidrag från stiftsstyrelsen för en sådan tjänst. Den nye kyrkoherden har då möjlighet att redan under 2013 i lugn och ro arbeta med den nya organisationen tillsammans med IDs AU. Om någon av de nuvarande kyrkoherdarna skulle få tjänsten kan man göra ett motsvarande arrangemang.

e. Kyrkor och inventarier

Det är i princip resp. församling (som företräds av resp. kyrkoråd) som är lagfaren ägare till de kyrkor som finns i församlingen. Ägandet är omgärdat med villkor p.g.a. kyrkornas specifika ändamål: dels i kyrkoordningen (helgat rum upplåts på specifikt sätt, förändringar skall vara motiverade av det givna ändamålet), dels av kulturminneslagen (kulturmiljövårdet; gäller i huvudsak bara kyrkor byggda före 1940). Ägandeförhållandena för kyrkorna berörs därmed inte av den föreslagna pastoratssammanläggningen. Samma förhållande gäller de församlingsägda församlingshemmen/husen och kapellen.

Samfälligheten får däremot ansvar för förvaltning och underhåll etc. av alla fastigheter. Detta sker naturligtvis i samspel med resp. kyrkoråd; det regleras vad gäller kyrkor i KO 2:11,13. Den nationella utredningen *Närhet och samverkan* föreslår att detta samfällighetsansvar på sikt övergår till stiftet 2015; det har anförts att ett sådant arrangemang stöter på lagliga hinder, och man skall kanske bara räkna med att förslaget blir verklighet förrän på sikt.

Kyrkoherden (som kan förordna den lokale prästen i sitt ställe) och den därtill av resp. kyrkoråd utsedde kyrkovärden har ansvaret för inventarier enligt förteckning.

Inventarieförteckningarna hör till resp. församlingsarkiv, som förvaras i samfällighetens arkiv (se nedan). Det kan vara viktigt att inventarieförteckningar för de olika kyrkorna aktualiseras inför förändringen och kanske också att någon eller några lokalt ansvariga sedan får tillgång till en kopia som gäller resp. kyrka. Om det inte redan har skett kan det vara lämpligt att göra kompletterande anteckningar om varifrån olika föremål kommit och anvisningar för deras skötsel.

Den större frågan är naturligtvis om kyrkorummen och deras användning – den har berörts ovan. Utredningsförslaget skapar en kyrkorättsligt nödvändig förutsättning för ett nytänkande om kyrkornas användning, och det är i sin tur en förutsättning för att på ett lämpligt sätt prioritera nivån på fastighetsunderhållet. Detta är emellertid ett arbete på längre sikt, som kan ta sin början i utredningens förslag, men som ytterst beror på de pastorala vägval som församlingarna gör – och det beror i sin tur till stor del på om församlingsmedlemmarna gör vägvalet att gå till kyrkan. Den enda som kan stänga en kyrka är dess församling – nämligen om den uteblir.

f. Kyrkogårdar

All kyrkogårdsförvaltning och allt praktiskt arbete på alla kyrkogårdar ligger i den nya organisationen på samfälligheten (KO 2:11). Gravboken kommer exempelvis att föras centralt (och här måste de olika rutinerna samordnas). Den lokala kunskapen (viktig att ta vara på) och det lokala inflytandet över den ”egna” kyrkogården kan inte alltid fortsättningsvis kanaliseras lokalt, utan måste hitta egna former. För att få gravplats etc. måste allmänheten ta kontakt med kyrkogårdsförvaltningen (eller möjligen en person i det aktuella arbetslaget), inte någon

ansvarig på orten, i kyrkorådet etc. För att vinna trovärdighet för den nya organisationen är det viktigt att informera om detta och att skapa goda kontaktvägar.

g. Församlingshem m.m.

Det är allmänt bekant att Svenska kyrkans församlingar har ett fastighetsinnehav som är alltför stort, att fastigheterna ofta ligger på fel platser och är illa avpassade för den verksamhet som skall bedrivas där. Uppvärmningskostnaden är ofta hög, på sina håll är driften eftersatt och framförhållning för kommande underhåll saknas. Församlingar och samfälligheter kommer i framtiden inte att få en bättre ekonomi. Kyrkobyggnaderna är ett kulturarv och kommer – åtminstone med den utsikt vi har idag – att bevaras, åtminstone som byggnader. Församlingshemmen är också kulturarv, men inte lika unikt och i allmänhet inte lagskyddat på samma sätt som kyrkorna.

Alla måste se över den aktuella användningen av och behovet av församlingshem och motsvarande lokaler – kriterier för detta har diskuterats ovan i samband med diskussionen om kyrkliga centra.

Vad gäller lägergården i Gisemåla och kyrkans förskola Vindruvan bör man med utgångspunkt i den där bedrivna verksamheten utreda en lämplig ägande- och förvaltningsform för dessa fastigheter, att sjösätta 2014.

För den nya samfälligheten är det nödvändigt att mycket snart börja gå igenom sitt fastighetsbestånd. Det är i sammanhanget angeläget att *församlingarna* redan nu skaffar sig en bild av hur dessa lokaler används. Sådana lokaler som sällan används för kyrkliga ändamål kan vara mer praktiskt att de ägs av en lokal bygdeförening där församlingen är medintressent.

h. Arkiv m.m.

När en kyrklig enhet – församling eller pastorat/samfällighet – upphör skall dess arkiv avslutas. Den nybildade samfälligheten påbörjar ett nytt arkiv. Handlingar som skall fortsätta att föras inom den nya organisationen, kan överföras dit och ingå i det nya arkivet. Det gäller också handlingar som kontinuerligt behövs (t.ex. byggnadsritningar, fastighetskartor, vissa personalhandlingar). Man gör en anteckning om förhållandet i den gamla arkivförteckningen. Det är lämpligt att arkivet ses över i sin helhet innan den avslutas.

Närmare anvisningar om arkivfrågor finns i ”Handbok för Svenska kyrkans arkiv” (A4-pärm, 2002). Man bör observera att handlingar rörande begravningsverksamheten och den kyrkoantikvariska ersättningen är statliga arkiv och därmed lyder under arkivlagen. De skall hållas åtskilda från andra handlingar.

När arkiven avslutas är det lämpligt att man ser över arkivförteckningarna innan man gör en anteckning om avslutandet. Det kan vara praktiskt att ta kopior av handlingar som kan behövas i resp. kyrka eller resp. församling för att de skall kunna fortsätta att vara tillgängliga där. I synnerhet om man går in i nya datasystem kan det vara bra att skriva ut papperskopior av gravboken och diariet, innan samgåendet och fr.a. innan man trycker på knappen.

Det nya pastoratet/samfälligheten har ansvar för att de avslutade arkiven förvaras i lämpliga arkivlokaler. Lämpligen förvaras alla arkiv, församlingarnas, begravningsverksamhetens, kyrkoantikvariska ersättnings, i samfällighetens arkivlokal. Det är inte bra att handlingarna

är fördelade i olika arkivlokaler. Arkivlokaler skall utformas så att de följer Svenska kyrkans bestämmelser 2003:1, 5 kap, samt Riksarkivets bestämmelser.

I nära samband med arkivfrågorna finns också anordnandet av ett gemensamt och tydligt diariesystem för samfällighet och församlingar. Detta måste föreligga för att kunna tillämpas från den 1 januari 2014, ”klockan 00.01”.

Församlingar äger ofta en samling äldre böcker (biblar, gudstjänstböcker, uppbyggelselitteratur, kyrkorätt och administration). Dessa kan ofta finnas förtecknade i inventarieboken eller en äldre arkivförteckning. Böckerna hör till församlingens kulturarv, och kan ägas av kyrkan (som var eget rättssubjekt) eller av församlingen etc. Oftast har de en anteckning om att de tillhör t.ex. X kyrka. Om det inte finns något sådant bör man förse varje bok med ett exlibris eller en sådan anteckning om proveniens (dvs. varifrån de kommer). Tryckta böcker är inte arkivmaterial, men man bör göra en förteckning som i sin tur hör till församlingens arkiv. Böckerna bör förvaras på en skyddad plats – mycket gamla och/eller värdefulla böcker, t.ex. bibelutgåvor före 1750, bör om möjligt förvaras i arkivet. De skall fr.a. inte förvaras på en fuktig plats – där samlar de mögelsporer. Generellt kan man säga att böcker tryckta före 1850-talet (om de inte är masstryck) är värda att bevara.

i. Fonder – ändamålsbestämda medel

Många församlingar har ett stort antal ”fonder”, ofta mycket små, med behållningar på några hundra kronor vardera. Dessa förvaltas av kyrkoråden. Ofta är detta inte fonder i egentlig mening utan gåvokonton till kyrkans prydnade etc, det som rätteligen benämns ”ändamålsbestämda medel”. Det vore lämpligt att resp. kyrkoråd avvecklade så många som möjligt av dessa konton (utom ett var) och använde pengarna till deras angivna ändamål. Lämpligen kunde det bli kvar en gåvofond för varje enskild kyrkas prydnade, och gåvogivare hänvisades till denna. Det är med dagens regelsystem självklart att resp. kyrkoråd också efter 2014 fattar beslut om hur medlen används. Skulle *Närhet och samverkans* organisationsförslag förverkligas, måste det till någon form av delegationsbeslut om detta – men det är rimligen inte kontroversiellt.

Ibland är det fråga om större fonder. Dessa fortsätter naturligtvis att vara församlingens, och församlingen beslutar om hur medlen används (även om förvaltningen sker genom samfälligheten). Vid den årliga fördelningen av medel till församlingarna bör samfälligheten bara i begränsad utsträckning ta hänsyn till om en församling har denna typ av ytterligare tillgångar. Medlemmarna ska märka att deras församling har en ”extra” möjlighet. Detta är viktigt inte minst för att också fortsättningsvis kunna motivera människor att donera medel till ”sin” kyrka etc.

Man bör i god tid skapa en tydlig och nedskriven ordning för hur resp. medel används och knyts till ändamål i den församling eller vid den kyrka som avses; ibland kan det vara lämpligt att skapa anvisningar för hur man kan använda medlen. En tydlig utredning bör ske som underlag för beslut i de skilda kyrkoråden. Tydliga och formulerade anvisningar för de kvarvarande fondernas användning underlättar resp. kyrkoråds arbete i framtiden.

På motsvarande sätt kan det finnas stiftelser där kyrkorådet är styrelse eller tillsätter poster i en styrelse. Denna uppgift stannar i resp. församlings kyrkoråd. När det gäller en del stiftelser säger erfarenheten att det kan vara lämpligt att pröva om ändamålet ligger i linje med församlingens; ibland kan engagemanget i denna typ av verksamhet vara mer betungande än viktigt. Individuella utredningar bör ske. – Alternativt kan det heta att kyrkoherden på resp.

ort skall vara ledamot. Detta skall förstås så att det är kyrkoherden i det nya pastoratet som utpekas, även om denna inte är lokal präst på orten ifråga. Beroende på omständigheterna kan det vara rimligt att kyrkoherden förordnar den lokale komministern i sitt ställe.

j. Ekumenik

I församlingarna finns några frikyrkoförsamlingar, av olika typ. Dessa samverkar på olika sätt med den lokala Svenska kyrkans församling. Det är naturligt att samverka med dessa består och fördjupas.

Vidare finns fr.a. bland invandrare katolska samt olika ortodoxa och orientaliska trosbekännare. Vid kyrkliga handlingar och gudstjänster kan det hända att dessa samfund måste söka praktiska lösningar tillsammans med Svenska kyrkans församlingar – de har, liksom Svenska kyrkan karaktärer av folkkyrka som gör en samverkan naturlig.

F. Samlat förslag till beslut

Stiftsstyrelsen föreslås besluta

att Torsås pastorat och Söderåkra församling skall läggas samman till ett pastorat, benämnt Torsås pastorat

att denna förändring skall träda i kraft den 1 januari 2014

att det nybildade pastoratet skall ha en prästerlig minimibemanning av kyrkoherde och två komministrar

att beslutsorgan för tiden fram till och med den 31 december 2013 för den Torsås kyrkliga samfällighet som därmed bildas skall vara ett indelningsdelegerade som består av 25 ledamöter, vilka utses, med ersättare, enligt följande:

Torsås församlings direktvalda kyrkoråd utser 12 ledamöter och 6 ersättare

Gullabo församlings direktvalda kyrkoråd utser 2 ledamöter och 1 ersättare

Söderåkra församlings kyrkofullmäktige utser 11 ledamöter och 6 ersättare

samt

att val till detta indelningsdelegerade skall ske senast under april 2012, och att namnen på de valda skall skyndsamt och senast den 30 april 2012 meddelas stiftsstyrelsen.

G. Tidsplan och remissförfarande

1. Tidsplan

2011

21 september: Möte med den lokala arbetsgruppen ”Storpastorat” i Torsås kl 18.30. I samband med detta har skett det formella samråd som KO 37:20 förutsätter; protokoll föreligger från detta sammanträde, i vilket deltog kyrkoherdarna samt företrädare för kyrkonämnder och kyrkoråd.

3 oktober: Stiftsstyrelsens strukturutskott bereder förslaget.

19 oktober: Stiftsstyrelsen fastställer förslaget såsom förslag och beslutar sända ut det på remiss

Resp. kyrkonämnd / kyrkoråd skall MBL-förhandla sitt remissyttrande innan detta avges. Lämpligen fastlägger kyrkofullmäktige/direktvalda kyrkoråd redan nu en dag för val av indelningsdelegerade, kanske också gemensamt utpekar en lämplig dag för IDs första sammanträde.

Under hösten 2011 sker remissarbetet om den nationella strukturutredningen.

2012

1 februari: Sista dag för remissyttrande.

februari: Strukturutskottet beredning inför slutligt beslut.

29 februari: Stiftsstyrelsens slutliga beslut; detta kan inte överklagas.

April: Kyrkoråden/kyrkofullmäktige väljer indelningsdelegerade, meddelar omedelbart och senast 30 april, namnen och adress på de valda till stiftsstyrelsen

(25 april: Stiftets dag för pastorat på väg mot strukturförändring)

Omkring 1 maj: stiftsstyrelsen (delegation till tjänsteman) utser sammankallande i ID, som omedelbart kallar till första sammanträde

Maj: ID sammanträder, val av presidium, arbetsutskott, valnämnd, (alt. val av valberedning) förfarande med arbetsorganisationen (kyrkoherdetjänsten etc)

(Under hösten 2012 förväntas kyrkomötet fatta ev. beslut i de frågor som den nationella strukturutredningen lagt förslag om)

(25 oktober Stiftets dag för kyrkoherdar i strukturpastorat)

2013

28 februari: Sista dag för anmälan till stiftsstyrelsen om vissa formalia inför kyrkovalet

15 september: Kyrkoval

Hösten: ID budgetsammanträde mm

December: Sista sammanträdena med den gamla beslutsorganisationens organ, kalas och avtackningar.

(22-23/1, 26/2, 21/3, 23-24/4 2013 stiftets kursdagar för ID)

2014

1 januari: Den nya organisationen träder i kraft

2. En rad frågor återstår idag att lösa

Utifrån församlingarnas planering och självförståelse – tydliggjord i den gällande församlingsinstruktionen – finns en rad uppgifter som bör igångsättas/fullgöras i så god tid som möjligt:

- Fastighetsinventering med vård- och underhållsplan
- Bemanningsplan – bl.a. om olika samverkansformer
- Tillsättning av chefstjänster (ID:s uppdrag)
- System (ekonomi, data) inventeras och förbereds för att göras gemensamma
- Rutiner d:o
- Personalförmåner etc d:o
- Informationssystem (telefonväxel) etc d:o
- Fr.a. det direkta församlingsarbetet, vilka frågor som är lämpliga att samverka om etc

Det är angeläget att man tydliggör vad som är ID:s resp. ID-AU:s resp. kyrkoherdens resp. de olika kyrkorådens kompetenser i olika frågor.

Stiftskansliet tillhandahåller en generell hållen checklista för åtgärder och beslut.

3. Remissförfarande m.m.

KO 37:20 säger att inför en förändring av denna typ skall stiftsstyrelsen ”samråda med berörda församlingar och samfälligheter” som en del av själva utredningsarbetet. Detta har skett informellt genom att stiftskansliets personal har deltagit i PI-gruppens sammanträden. Samrådet måste emellertid – efter ett beslut i överklagningsnämnden – också vara av formell art. Stiftsstyrelsens strukturutskott kallar därför kyrkoråd, kyrkoherdar och kyrkonämnder till ett samråd inför stiftsstyrelsens beslut om att lägga förslaget. Detta samråd har skett vid mötet den 21 september 2011.

KO 37:21 säger att församlingar, samfälligheter, kyrkoherdar, kontraktsprosten samt domkapitlet skall yttra sig över förslaget. Vid församlingsförändringar skall också yttrande krävas in från kommunen och vad gäller namnfrågan Lantmäteriet och Språk- och folkminnesinstitutet – detta är inte aktuellt i denna förändring.

Remissyttrande avfattas skriftligen och lämnas i pappersform till Stiftsstyrelsen, box 527, 351 06 Växjö, senast den 1 februari 2012. Frågor om remissförfarandet kan ställas till stiftskansliets utredare, stiftsadjunkt Peter Bexell, 0470-77 38 61, samma adress, e-post peter.bexell@svenskakyrkan.se

4. Förslag till stiftsstyrelsens beslut om remissförfarande

Stiftsstyrelsen föreslås att den 19 oktober 2011 besluta

att lämna utredningen och dess förslag till beslut, med begäran om yttranden, till

**Torsås församlings direktvalda kyrkoråd
Gullabo församlings direktvalda kyrkoråd
Söderåkra församlings kyrkoråd**

**Kyrkoherden i Torsås
Kyrkoherden i Söderåkra**

Kyrkonämnden i Torsås

**Tf kontraktsprosten i Södra Möre kontrakt
Växjö domkapitel**

att bereda Torsås kommun tillfälle att yttra sig

samt att yttranden skall vara inkomna senast den 1 februari 2012 till Stiftsstyrelsen, box 527, 351 06 Växjö.

Växjö den 22 september 2011

Peter Bexell
stiftsadjunkt, stiftskansliets utredare

Innehåll

A. Utredningen	1
1. Översikt	1
2. Utredningens form.....	2
3. Den nationella strukturutredningen	2
B. Bakgrund och nuläge	4
1. Församlingar och pastorat/samfälligheter	4
2. Befolkningsstruktur och medlemsutveckling.....	5
3. Kyrkolivet.....	6
4. Kyrkotillhörighet och ekonomi	8
5. Anställda och andra medarbetare	10
6. Förtroendevaldaorganisation	11
C. Församlingarna och församlingslivet	12
1. Samfällighet/pastorat och församling.....	12
2. Församlingslivet	12
3. Att skapa en organisation	13
4. Församlingsinstruktionen	13
a. Omvärldsanalys	14
b. Gudstjänst.....	15
c. Undervisning	15
d. Diakoni	15
e. Mission	16
5. Ekonomi	16
6. Fastigheter	16
D. Den framtida organisationen	17
1. Pastorat, samfällighet, församling.....	17
2. Namn	17
3. Samfällighet	17
3. Flera kyrkliga centra.....	17
4. Tjänsteorganisation	19
a. Präster	19
b. Diakon	20
c. Kyrkomusiker	20
d. Övriga församlingsvårdande tjänster	20
e. Administration.....	20
f. Fastigheter och kyrkogårdar.....	21
5. Förtroendevaldaorganisation	21

a. Församlingarnas beslutsorgan	21
b. Samfällida kyrkofullmäktige.....	22
c. Kyrkonämnd (och andra nämnder).....	22
E. Övergången.....	23
1. Indelningsdelegerade (ID).....	23
2. ID:s arbetsutskott.....	23
3. Medbestämmande.....	24
4. Andra arbetsområden i övergångsskedet.....	24
a. Allmänt	24
b. Ekonomi	24
c. Anställda.....	25
d. Tillsättning av tjänster i den nya organisationen.....	25
e. Kyrkor och inventarier	27
f. Kyrkogårdar	27
g. Församlingshem m.m.	28
h. Arkiv m.m.	28
i. Fonder – ändamålsbestämda medel	29
j. Ekumenik	30
F. Samlat förslag till beslut	31
G. Tidsplan och remissförfarande	32
1. Tidsplan.....	32
2. En rad frågor återstår idag att lösa	33
3. Remissförfarande m.m.	33
4. Förslag till stiftsstyrelsens beslut om remissförfarande	34